

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

Pris 50 öre

Tivoli

STOCKHOLM
med omgivningar

Minska Edra utgifter - köp hos oss!
Se här några exempel på våra priser:
Affärskuvert, 0:60 pr 100 st. Brevblock,
100 blad, 0:85. Helark, dubbla, pr 100
ark 1:75. Kortlåda med 100 kort och reg.,
4:85. Reservoirpennor, div. märken, rall.
priser. Snörpärmar, kvarto pr ds 3:80.

KONTORSLAGRET, G:la Brogatan 36.
Telefon 20 64 58.

DAVIDS Konditori & Kafé
S:t Eriksgatan 30 Telefon 50 17 28
Kaffe Bakverk Våfflor Smörgåsar
Abonnemang för
KLUBBAR, SÄLLSKAP, FÖRENINGAR

WERNER JOHANSSONS ÅKERI
Körning för Stockholms stad
Bäcken — Stureby — Tel. 47 00 11
REKOMMENDERAS

ISIDOR BERGS EFTR.
Speceri- & Diversehandel
Tel. Kårsta 75
REKOMMENDERAS

BETALD ANNONSPLATS

BODEN

Kommanditbolaget BETONG
SANDER & C:o, Hednoret
Telefon Boden 650 16

BRÖDERNA HEDMAN
(BODENS AUTOSERVICE)
Rörviksgatan. Tel. 25 25
Snabbt och välgjort arbete till kundernas
belåtenhet.

VID BEHOV AV KLÄDER, VÄND
EDER MED FÖRTROENDE TILL
MATSSON & NÄSLUNDS EFTR.
Skrädderi & Herrekipering
BODEN Telefon 20 98

KRÄNGLAR EDER RADIO?
VÄND EDER DÅ TILL OSS!
Alla ledande märken alltid på la-
ger. Fullständig radioservice. —
Gamla apparater tagas i utbyte.
Gösta Johanssons Radioaffär
Drottninggat. 8 Boden Tel. 24 89

BODEN

A.-B. EKLÖF & DEGERMAN
SNICKERIFABRIK
Välgjort arbete. Humana priser.

INGV. FORSBERG
SMIDES- & MEK. VERKSTAD
Strandplan 5 Tel. 1072
— REKOMMENDERAS —

OMNIBUS
uthyres för längre och kortare
turer. Turlista för bussarna Bo-
den—Luleå, Boden—Sandträsk och
Boden—Älvsbyn tillhandahålles i
omnibussarna.
BODENS OMNIBUS A.-B.
Rt. 29 21, 10 06 och 20 90.
L. Eriksson. H. Nyman. V. Eriksson.

GRUS och SAND
Försäljning av grus och sand.
Utför transporter av alla slag.
JOHN R. JOHANSSON
TRAFIKBILÄGARE
Svarthyn —:— Telefon 11 08

N. F. HEDVALL & Co.
BODEN — Tel. 22 12
Specialtillverkning:
Skidkängor och Norrlandspjäxor,
filtskidkängan "General".

Ska' de köpas tyger eller kläder
gå vi till
ÅKERLUNDS
EKIPERING FÖR ALLA ÄLDRAR

**BORAS OCH SÖDRA
ÄLVSBOGSLÄN**

BIL-SERVICE AB
BORÅS
Allt i bilbranschen.

Borås
Fabriksnederlag
DEN SVENSKA HANDLAREKARENS
FÖRNÄMSTA INKÖPSKÄLLA

**BORAS och SÖDRA
ÄLVSBOGSLÄN**

**AB NORRMALMS GJUTERI &
MEK. VERKSTAD**
Telefon 103 93
— BORAS —

GJUTGODS och REPARATIONSARBE-
TEN för TEXTILINDUSTRIEN

**BORAS MOTORCENTRALS
BILVERKSTAD A.-B.**
— BORAS —

Kom ihåg Edra vänner vid såväl
högtider som märkesdagar med
B L O M M O R från
ALIDEBERGS Blomsteraffär
(Inneh. Oscar Andersson)
Allégat. 7. Tel. 117 27.

Hjelms Bil AB.

**ELEKTRISKA INSTALLATIONS-
AFFÄREN I BORAS AB**
Stora Brogat. 4 — Tel.: 100 58, 200 58
Utför allt, säljer allt elektriskt! Special-
affär i armatur. Starkströms- och svag-
strömsinstallationer. Kostnadsberäkningar.
Reparationer. Motorlindningar.

**A/B BORAS
BILREPARATIONER
BORAS**
Tel. 132 75. Tel. 121 10.

Vid elektriska installationer
ring 122 47, 132 47.
ELEKTROFIRMAN MAGNET
Kontor: LILLA BROGATAN 38
Affär: LILLA BROGATAN 30

Gusums Blixtlås
FABRIKSNERDLAG
D. G. Rudholm & C:o
Tel. 119 07 & 144 07 Borås

NORRBY HANDELSTRÄDGÅRD
Tel. 116 30 Borås Tel. 166 30
Har de vackraste blommorna

Skydda de friska
genom att effektivt
hjälpa de sjuka!

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

JAN. 1947

Utkommer en
gång i månaden
10:de årgången

Redaktör och ansvarig utgivare:
A. E. GILLBERG

Kocksgatan 15, Stockholm
Tel. 41 39 99 o. 44 40 40 (Växel) Postgiro 95 00 11

Ägare:
DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND

ETT
NYTT
ÅR

Det gamla året stiger ner
i Tidens mörka grav —
ett skifte sker och Släktet ber:
Hav tack för vad Du gav!

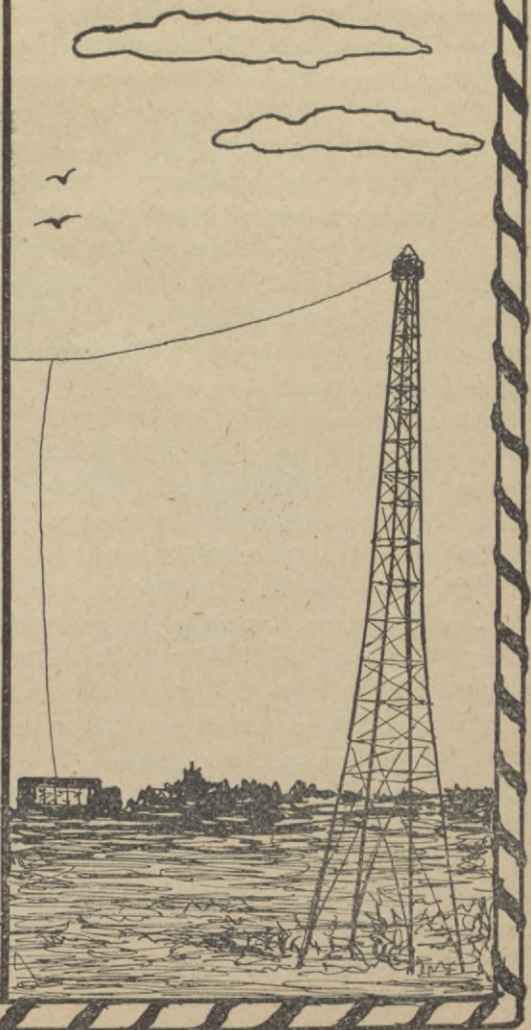
Ja, tack för allt av Dig vi fick,
för framgång, lugn och fred —
gick över gränserna vår blick,
vi såg vad andra led!

Där går en värld på dunkel stråt
i kamp mot köld och svält —
mot himlen stiger barnagråt
från Dödens svarta fält!

Du unga, ljusa, nya år
som tager oss i hand,
skall i Ditt spår en Folkens vår
slå ut i alla land?

Det är vår tro, det är vårt hopp
när skiftets timma slår
att Lyckans klara sol går opp —
Välkommet, Nya År!

BERNH. BENGTSON.

1947 — ETT FRAMSTEGENS ÅR!

Ett år har gått och ett nytt går in. Som alltid vid ett årsskifte finns det anledning både att se tillbaka och att blicka framåt. Återblicken ger vid handen att 1946 givit landets lungsjuka en hel del löften, löften som man hoppas att det nya året — och de följande — skall visa sig kunna infria.

Till dessa löften måste kanske främst räknas de nya upptäckter som av den medicinsk-vetenskapliga forskningens män gjorts på det tuberkulosbekämpande området. Rapporter om nya medel mot tbc har kommit tätt under 1946 och för dessas grundliga och noggranna utprovning ha stora anslag beviljats av statliga och enskilda institutioner både i vårt land och på andra håll i världen. Skulle också bara en liten del av de nya medlen infria förväntningarna, kommer det att visa sig att vetenskapen satt nya, effektiva vapen i händerna på tuberkulosläkarna, kanske ledande till ett definitivt nedkämpande av den store folkfienden.

Till löfterna hör också vad vårt lands statliga och kommunala myndigheter gjort för de lungsjuka — eller i varje fall lovat att göra genom att lägga fram förslag till avsevärda förbättringar för både sanatoriepatienter och konvalescenter. Sålunda har en stor del av Sveriges kommuner börjat tillämpa systemet med månatliga fickpengar till medellösa sanatoriepatienter, vidare har man insett nödvändigheten av en förbättrad arbetsterapi på sanatorierna och för att kunna ordna sådan anställt en del kvalificerade terapeuter. Kuratorsverksamheten har påbörjats och förslag om dess snara och effektiva utbyggande har avgivits, arbetsberedning för partiellt arbetsföra lungsjuka har desslikes igångsatts såväl i Stockholm som ute i en del av länen, allt givande bevis om en viss "väckelse" på detta förr så förgätna område.

Blicken mot framtiden, mot det nya året, knyter an till de löften som icke minst det förflutna 1946 givit. Man måste med tacksamhet och tillfredsställelse notera vad som gjorts men därför icke glömma att detta bara är början. De lungtuberkulösa hoppas — och ha rätt att göra det — att alla goda krafter under kommande år och allt framgent spännas för att infria de löften 1946 givit, att vetenskapsmännen fortsätta sina forskningar och göra det med effektivt stöd av statsmakterna så att alla goda uppslag kunna prövas och bearbetas. Samtidigt måste man dock uppmana de sjuka att icke fanatiskt anamma varje uppgift i pressen om nya medel mot tbc och i ljusblå tillförsikt mot det nya kräva av sina läkare att omedelbart bli behandlade med det ena eller andra medlet, utan ha i minnet att allt nytt först måste noga prövas och värdesättas innan det kommer till användning som medicinskt hjälpmedel. Man bör jämväl betänka att läkarna samt och synnerligen

göra sitt bästa för sjukdomens hävande, men även att de handla under ansvar och icke kunna kasta beprövade metoder över bord för att experimentera med nyheter innan dessa till fyllest visat sin duglighet.

För sanatoriepatienternas del hoppas man vidare att samtliga landets kommuner följa föregångskommunernas exempel och ge alla de patienter, som vårdas på kommunens bekostnad en månatligt utgående summa till nödvändiga personliga utgifter. Behovet härav är allmänt erkänt. Vidare att arbetsterapi på sanatorierna utökas och effektiviseras så att den även kommer att omfatta förberedande yrkesutbildning samt yrkesrådgivning.

När den sjuke sedan kommit så långt i förbättringen att han kan skrivas ut från sanatoriet måste han ha någonstans att vistas under den närmaste konvalescens-tiden. Den som av ekonomiska skäl icke kan skaffa sig lämplig bostad har rätt att hoppas — nej rätt att kräva — att samhället ordnar möjligheter härtill genom upprättande av konvalescenthem, annars spolieras säkerligen de goda resultat som vunnits under sjukhusvistelsen. De lungsjukas bostadsfråga är en av eftervårdens allra viktigaste och i Stockholm och på en del andra håll har man satt igång med ordnandet av bostäder, må hela det övriga landet följa efter.

Kommittén för partiellt arbetsföra arbetar som bäst med sin utredning om yrkesutbildning för de invalidgrupper, som äro i behov av sådan och innan man vet vilka förslag kommittén kommer att framföra, kan man endast uttala förhoppningen om att resultaten av kommitténs arbete framläggas så snart att man redan under de nya året får möjlighet att se lungsjuka konvalescenter delaktiga av utbildning i lämpliga yrken.

Sedan gäller det att placera ut de partiellt arbetsföra i förvärsarbetet och där träder arbetsberednings-assistenterna till. Att sådana assistenter redan finnas känna de lungsjuka till, ävensom att institutionen skall byggas ut till full effektivitet, men vad som i detta fall återstår att hoppas och önska är, att bacillskräckens spöke definitivt skall avlivas genom upplysning och åter upplysning. I detta fall må det vara en berättigad förhoppning att den svenska pressen skall hjälpa till. Allmänheten bör göras underkunnig om att den från sanatoriet utskrivne icke är en samhällsfarlig individ, som går omkring och smittar ned sin omgivning utan tvärtom är i det närmaste 100-procentigt säker, under det att de ännu oupptäckta fallen av tuberkulos äro långt vanskligare. Varför det finns all anledning till fulltalig uppslutning kring de skärmbildsundersökningar som skola genomföras i hela-landet. Den kända faran är lättare att gardera sig mot än den okända.

A. E. G.

Gott Nytt År 1947 tillönskas av

STOCKHOLM:

Aleman, Alice, Doktorinna, Odengatan 22.
Almberg, Bo, Läkare, Birger Jarlsgatan 41.
Andersson, Nils V., Pålsvuaruaffär, Hamngatan 36.
Andreen, Andrea, Läkare, Köpmantorget 2.
Anzén, Georg, Läkare, Götgatan 15.
Arfvedssons Konsthandel, Birger Jarlsgatan 7.
Arleij, Folke, Järnaffär, Valhallavägen 75.
Aromatic, Industri AB, Stureplan 19.
van Berkels Patent, AB, Kungsgatan 72.
Bjerlöv, Herbert, Läkare, N. Mälarstrand 72.
Blomkvist, John E., Tandläkare, Centralpalatset.
Branting, Georg, Advokat, Västmannagatan 1.
Brenner, Sam, Järnaffär, S:t Eriksgatan 94.
Bretz-Lydig, E., Tandläkare, Essinge Högväg 44.
Byrenius, Gustaf, AB, Birger Jarlsgatan 32.
Caféet, Adolf Fredriks Kyrkogata 9 A.
C. T. C., AB, Nybrogatan 7.
Cederholm, Nils H., Skorstensfejarmästare, Skulptör-
vägen 15, Johanneshov, Enskede.
Cederlöf, E., AB, Humlegårdsgatan 12.
Central-Tvätten, Holländaregatan 9 B.
Drougge, Adolf, Läkare, Liljeholmsvägen 8.
Elema, AB, Kungsgatan 34.
Ellena, Päls- & Damkonfektion, Drottningholmsväg. 12.
Erichsen, Oscar, Tandläkare, Birger Jarlsgatan 46.
Eriksson, H. P., Skinnvaruaktiebolag, Regeringsgat. 17.
Eriksson, Herman, AB, Torsgatan 47.
Erma, Kem. Tekn. Fabrik, Kammakaregatan 5.
Essler, Bengt, Tandläkare, Karlavägen 52.
Folke & Co., AB, Nybrogatan 3.
Frencker, Paul, Läkare, Karlavägen 41.
Förbundsexpeditionen, Kocksgatan 15.
Föreningen för Lungsjuka i Stockholm (FLIS),
Bondegatan 58.
Gustafsson, A. C., AB, Kungsgatan 16—18.
Gran, R., Läkare, Grevturegatan 18.
Hector, Stefan, Tandläkare, Kungsgatan 70.
von Heideman, Eva, Tandläkare, Östermalmstorg 5.
Holmberg, N., Doktor, Polhemsgatan 36.
Holmgren, Gustaf M., Skorstensfejarmästare, Karl-
bergsvägen 22.
Johansson, Axel, Körsnär, Västerlånggatan 60.
Johansson, Greta, Tandläkare, Odengatan 104.
Jonsson, A. V., Stadsmäklare, Hornsgatan 26.
Jäderholm, K. Bruno, Läkare, Ersta Sjukhus,
Röntgenavdelningen.
Kaféet, Barnhusgatan 6.
Kinocentralen AB, Drottninggatan 47.
Laser, S., Jakobsbergsgatan 6.
Lavass, M. G. & A. Rundkvist, Hornsgatan 144.
Leja-Magasinet AB, Hamngatan 1 A.
Lind, Tore, Läkare, Hornsgatan 1.
Lindeen, S., Pålsvuarufirma, Drottninggatan 12.
Livsmedelscentrum, Vasagatan 23.
Ljungqvist, August, Urmakeri, Beridarebangat. 23 A.
Lundin & Törnberg, Pålsvuaruaffär, Mäster Samuels-
gatan 12.
Lövträbolaget, Norrtullsgatan 20.
Möller & Co., AB, Åsögatan 142.

Möllerström, J., Läkare, Östermalmsgatan 5.
Nessim, Nils, AB, Hamngatan 1 A.
Nordstrand, H., Pålsvuaruaffär, Storgatan 11.
Nordström, C. & Co., Fridhemsgatan 46.
Norra Brädgården, Otto Nilsson, Tomtebogatan 2.
Odencrantz, G., Läkare, Bragevägen 9—11.
Orell, Svante, Docent, Överläkare, S:t Görans Sjukhus.
Otillys Konditori, Vargentinsgatan 7.
Palmqwist, A., AB, Humlegårdsgatan 13.
Perman, E., Docent, Birger Jarlsgatan 42.
Persson, S. P., AB, Västerlånggatan 38.
Pettersson & Mentzing, Gamla Brogatan 17.
Rosenbaum, Sven, Tandläkare, Stureplan 19.
Rossander, Gunhild, Hornsgatan 64 A.
Rudoffs Bilverkstad, Slussen.
Röjdmärk, Oscar, Läkare, Upplandsgatan 50.
Sandahls Pålsvuaruaffär, Humlegårdsgatan 17.
Sandegren, Bertha, Läkare, Folkungagatan 122.
S:t Görans Patienters Understödsförening, S:t Görans
Sjukhus.
Schaub & Co., Bolidensvägen 14—16.
Schneider, J., AB, Västmannagatan 1.
Schongin & Engström, Hamngatan 17.
Schubert & Son, AB, Grevturegatan 29.
Schyldt, C. A., Elektro-Finmek. verkst., Norrtullsg. 65.
Sellberg & Co., Fröhandel, Munkbron 3.
Stockholms Pantförsäljning, Mälartorget 15 och 17 och
Triewaldsgränd 2.
Strand Hotell, AB, Nybrokajen 9.
Ström, P. A. & Co., Humlegårdsgatan 10.
Ståhlberg, Harry, Skorstensfejarmästare, Sibyllegat. 83.
Superior, AB, Nybrokajen 7.
Svensk-Engelska Skrädderiet, AB, Drottninggatan 64.
Trädgårdhs Åkeri, Carl Trädgårdh, Sveavägen 129.
Wagner, S., Tandläkare, Sveavägen 49.
Varubelåningen, Döbelnsgatan 77 A.
Varubelåningen, Tunnelgatan 1 B.
Varubelåningen, Upplandsgatan 46.
Waxholms Nya Ängfartygs AB, Hovslagaregatan 5.
Vega, Agentur AB, Odengatan 39.
Wendlers Revisionsbyrå, John, Biblioteksgatan 9.
Werner, Hugo, Läkare, Sveavägen 52.
Winkler, Alice, Tandläkare, Rörstrandsgatan 9 A.
Wohlfart, S., Läkare, Birger Jarlsgatan 39.
Öhman, Nils, Advokat, Sveavägen 29.

STOCKHOLMS OMGIVNINGAR:

Bälterns Bilverkstad, Malmvägen 2, Tureberg.
Ekmans Sybehörsaffär, Fullerstavägen 18, Huddinge.
Ewemaskiner, AB, Sjödalavägen 23, Huddinge.
Fullersta Färghandel, Kjellbrinksvägen 1, Huddinge.
Garnboden, Fullerstavägen 20, Huddinge.
Gustavssons Skrädderi, Affärshuset, Huddinge.
Halldén, Carl H., Skorstensfejarmästare, Skogalund
100, Ektorp.
Huddinge Järnhandel, Huddinge.
Insulander, Sten, Läkare, Djursholm.
Lindahl, Olof, Provinsialläkare, Huddinge.
Lundberg, Lilli, Fru, Pressbyrå, Huddinge.

Gott Nytt År 1947 tillönskas av

Ohlsson, Karl, Skorstensfejarmästare, Terrassvägen 9, Stocksund.

Patienternas Understödsförening, Länssanatoriet, Uttran.

Pettersson, Evert, Tvätten, Fittjabro 1, Fittja.

Spånga Ved- & Brädgårdar, AB, Spånga.

Stenqvists Elektriska Inst.-Affär, Box 41, Huddinge.

Söderby Patienters Understödsförening, Söderby Sjukhus, Uttran.

Toreborgs Landstvätt, Nynäsvägen, Handen.

ADOLFSBERG:

Örebro Stads Sjukhems Patienters U. F.

ARVIKA:

Patientföreningen Enighet, Länssanatoriet.

AXVALL:

Patienternas Understödsförening, St. Ekebergs sanatorium.

BODEN:

Bodens Mode- & Kappaffär, Kungsgatan 21.

Egon Hanséns Livsmedel, Svarthbyvägen 33.

Holmgrens Damfrisering, Kungsgatan 36.

BORENSBERG:

Familjen Karl Johansson.

BORAS:

Patientföreningen Skogsblomman, Västeråsens sanatorium.

Södra Älvsborgs läns Konvalescentförening.

BROBY:

Broby Patienters Självhjälpsförening, Länssanatoriet, Broby.

DALS-ROSTOCK:

Föreningen Hjälpsamhet, Kroppefjälls Sanatorium.

EDSELE:

Klubben Enighet, Utanede sjukhem.

EKSJÖ:

Eksjö Sanatoriums Patientförening.

ESKILSTUNA:

AB Karlsson & Nilsson, Knivfabrik.

Eskilstuna Lungkonvalescenter, (ELKÅ).

ESLÖV:

Konvalescentföreningen för Tbc-lungsjuka i Eslöv m. omnejd.

FALUN:

De Lungsjukas Konvalescentförening i Kopparbergs län.

GARPHYTTAN:

Patientföreningen, Garphytte sanatorium.

GALLIVARE:

Café Temperance.

GÄVLE:

A. Ferd. Sjöberg AB.

GÖTEBORG:

Göteborgs Lungsjukas Centralförening.

Kålltorps Patienters Understödsförening.

Sandarnes Patienters Förening.

HALMSTAD:

Hallands Lungsjukas Centralförening.

AB Halmstads Murbruksfabrik.

AB Joh. M. Johansson, Kött & Charkuteriaffär.

Apoteket Svalan.

Levin & Nilsson.

Södra Hallands Förening för Tbc-konvalescenter.

HELGUM:

Helgums Konsumtionsförening.

HOFORS:

Hofors Konvalescentförening.

HALAHULT:

Hålahults Patienters Understödsförening.

HÄLLNÄS:

Patientföreningen Hällnäs Sanatorium.

HÄLSINGBORG:

Kungshults Sanatoriums Patientförening.

A. K. Petterssons Eftr. A. Olofsson, S:a Storgat. 43.

HÄRNÖSAND:

Västernorrlands Lungsjukas Centralförening.

Ångermanlands Lungsjukas Konvalescentförening.

HÄSSLEBY:

Hessleby Patienters Understödsförening.

HÖGANÄS:

De Lungsjukas Konvalescentförening i Höganäs.

KALMAR:

Kalmar Konvalescentförening för Lungsjuka.

Firma Alb. Palmqvists Pålsvaaffär.

Firma E. Th. Ludvigsson.

KARLSKRONA:

Till alla Bommersviksdeltagare, Gösta Hansson.

Konvalescentfören. för Tbc-lungsjuka i Blekinge län.

KARLSTAD:

Firma Nils Janssons Färghandel, Järnvägsgatan 14.

KINNA:

Notarie Erik Collin, med familj.

KIRUNA:

Föreningen Kiruna Folkpark u. p. a.

KOLMÅRDEN:

Kolmårdens Patienters Understödsförening.

Gott Nytt År 1947 tillönskas av

KORSNÄS:
Melker Olssons AB.

KRAMFORS:
Kramfors Konvalescentförening.

KRISTIANSTADS LÄN:
De Lungsjukas Förening i Kristianstads län.

KULLSVEDEN:
Solbackens Patienters Självhjälpsförening.

KUNGSBACKA:
AB Eskilstunaboden.

KUNGÄLV:
Aktiebolaget Trio-Sport.
Firma Tollesson & Larsson.

LIA:
Fagereds Patienters Understödsförening.

LINDESBERG:
Lindesbergs Tbc-sjukstugas Patientförening.

LINKÖPING:
John Boklund & Co.
De Lungsjukas Förening i Östergötland.

LUGNET:
Kronobergs Läns Konvalescentförening.
Lugnets Patienters Handels- & Understödsförening.

LULEÅ:
Luleå Stadshotells Rest.-AB.
Norrbottens Lungsjukas Centralorganisation.

LYCKSELE:
Konvalescentföreningen Bången.

MALMBERGET:
O. Löfström, Cykel- & Sportaffär.
Sawoy Biograferna i Malmberget och Gällivare
tillönska Status läsare Ett gott nytt år!
Malmbergets Konvalescentförening Malkova.

MALMBY:
Löts Sanatoriums Patienters Understöds-kassa.

MALMÖ:
Ingenjörfirman H. Svensson.

MOKORSET:
Moheds Patienters Understödsförening.

MORA:
Firma F. M. Mattsson.
Mora Hotell AB.

MOTALA:
Birgers Konditori.

MÅLILLA KYRKBY:
Patienternas Understödsförening, Sanatoriet.

NORRKÖPING:
AB Abel Lindströms Tricotfabrik.
De Lungsjukas Förening & Understödsfond.

NORRTÄLJE:
Firma Konrad Åberg & Söner, Lilla Torget.

NYBRO:
Nybro Konvalescentförening för Lungsjuka.

NYKÖPING:
Patientföreningen Blommeshovs Sjukhem.

NYLAND:
H. P. Handels- & Understödsförening, Sanatoriet.

ORUP:
Patientföreningen "Nytta & Trevnad", Sanatoriet.

PITEÅ:
Överläkare Rob. Ivarsson.
Gerhard och Lilly Carlsson.
Konvalescentföreningen Sirius.

ROMANÄS:
Romanäs Patienters Förening.

SALEBODA:
Furs Patienters Understödsförening.

SANDTRÄSK:
Sandträsk Patientförening, (S. P. F.).

SANDVIKEN:
Fredrikskilles Patientförening.
Sandvikens Konvalescentförening.

SKELLEFTEÅ:
Norra Västerbottens konvalescentförening.

SJULSMARK:
Norrfjärdens Lungsjukas Förening.

SPENSHULT:
Spenshults Patienters Understödsförening.

STRÖMSBRO:
Selggrens Sanatoriepatienters Understödsförening
"Hallen Vilan".

SUNDSVALL:
Allas Motorverkstad, Långgatan 6.
Apoteket Lejonet, Storgatan 12.
Doktor Gustaf Hedberg, Nybrogatan 21.
Doktor Allan Hedfeldt, Torggatan 16.
Doktor N. Johansson, Tulegatan 27.
Överläkare E. Lipschütz, Länslasarettet.
Överläkare A. Lundqvist, Länslasarettet.
Medelpads Lungsjukas Konvalescentförening.
Patienternas Understödsförening, Läns-sanatoriet.
Saaj Laddningsstation, Strandgatan 4.
Överläkare Ernst Svenson, Länslasarettet.
Thaléns A.-B., Herrekipering, Nybrogatan 3.

Gott Nytt År 1947

tillönskas av

SVENSHÖGEN:

Svenshögens Patienters Självhjälpskassa, (S. P. S.).

UMEÅ:

Konvalescentföreningen Lövsta.

UPPLANDS-VÄSBY:

Väsby Sanatoriums Patienters Understödsförening.

UPPSALA:

Centralsanatoriets Patienters Understödsförening.
Uppsala Läns Konvalescentförening.

VARBERG:

Varbergs med omnejd Konvalescentförening.

VATTHOLMA:

Vattholma Sanatoriums Patientförening.

VÄNERSBORG:

Norra Älvsborgs Konvalescentförening.

VÄRNAMO:

Värnamoortens Konvalescentförening för Tbc-sjuka.

VÄSTERVIK:

Västerviks Konvalescentförening för Tbc-sjuka.

VÄSTERÅS:

Skogsfjällets Patienters Understödsfond.

VÄXJÖ:

Konsumtionsföreningen Växjö m. o. u. p. a.

ÅSUNDEN:

Sjö-Gunnarsbo Patientförening.

ÄLVKARLEÖ:

Älvkarleö Tbc-sjukstugas Patientförening.

ÖREBRO:

Örebro Läns Patientförening.

ÖRNSKÖLDSVIK:

Bernhard Schäders Plåtslageri, Nygatan 28.
Föreningen Nytt & Nöje, Sanatoriet.
Norra Ångermanlands Konvalescentförening.

ÖSTERSUND:

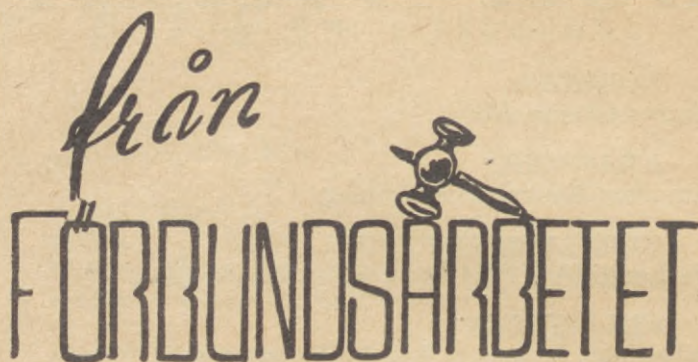
Ernst Bloss, Grand Hotell.
Jämtlands Läns Konvalescentförening.
Sollidens Patienters Understödsförening.

ÖSTERÅS:

Patientföreningen Faxbruset, Nordhem.

ÖSTERÅSEN:

Österåsens Patientförening, Österåsens sanatorium.

SAMHÄLLET FÖRPLIKTIGAT

hjälpa tbc-konvalescenten till återinträde i produktionen, är en uppfattning som alltmer tränger igenom och vilken nu senast hävdades av provinsialläkare Höfer-Larsson vid ett av Hofors Konvalescentförening anordnat upplysningsmöte i tuberkulosfrågor. Akutvården är väl ordnad, framhöll dr Höfer-Larsson, men då patienten lämnar sjukhuset kommer den svåraste tiden och då är det samhällets plikt att ta vid där dispensärverksamheten slutar, ordna med lättare och lämpligt arbete och på detta sätt välkomna den sjuke till ett gagnarikt arbete i samhällets tjänst.

Vid Hofors-mötet talade även distriktsombudsman Sven Lindberg och framhöll — efter att ha redogjort för riksförbundets syften och organisation — att det krävdes större förståelse för de lungsjukas problem både från kommunala myndigheter samt sjuk- och pensionskassor annars riskerar man blott att konvalescenten får återfall i sjukdomen, att det goda resultat som under lång tid byggts upp på sanatoriet spolieras på mycket kort tid.

Musikunderhållning, diskussion och mycket livlig anslutning karaktäriserade i övrigt det synnerligen vällyckade mötet i Hofors.

SOCIALVÅRDSKONFERENS I ÖSTERGÖTLAND

planeras till i vår, förslagsvis i mars eller april. Det är De Lungsjukas förening i Östergötland och De Lungsjukas förening i Norrköping som gemensamt skola svara för anordnandet. Plats är ännu icke bestämd men att antingen Norrköping eller Linköping blir platsen kan tagas för avgjort.

Sanatorieschack per telefon. En schackmatch per telefon utkämpades under november och december mellan patientföreningarna vid Kronobergs läns sanatorium, Lugnet och Fagereds sanatorium i Låa, Hallands län. Intresset har hela tiden varit på helspänn och varje dag har samtal utväxlats med parterna som uppriggande varannan gång. Ledare för Fagereds-laget var Edith Jönsson, som förde de vita pjäserna, medan Tage Karlsson svarade för Lagnets flyttningar. Strax innan detta nummer går i press nås vi av meddelandet att Fagered gett upp efter 34 drag. Vi återkomma i nästa nummer med närmare redogörelse för den spännande matchen.

EN SANNSAGA

En skildring av hur finska Tuberkulosförbundet kom till

Det var en gång, så börjar ju alla sagor, varför kunna vi då icke begynna en sannsaga med samma ord.

Alltså, det var en gång långt borta i Finland på ett tuberkulossanatorium en patient, som låg inbäddad i sin liggsäck ända intill nästippen. Det var av nöden ty det var en gnistrande kall och solig januaridag, då man skrev årtalet 1941. Luften var klar som den klaraste kristall och solen framlockade ur björkarnas rimfrost de skönaste diamanter. Diamanter fagrare än dem man ser på miljonärsdöttrarnas halsband.

Ligghallen var belägen högst uppe i ett sexvåningshus och själva huset stod på en hög ås. Från ligghallen kunde man se den ursprungliga finska skogen med dess kullar och höjder, vilka så förunderligt vackert blåna där borta i fjärran. I denna samma skog hade den finska nationalförfattaren Alexis Kivi i sin tid vandrat och i denna samma skog hade han i sin rika fantasi låtit sina sju bröder leva och kämpa. Och de levde och de kämpade så att de till slut blevo odödliga. Denna skog var författarens hemort, här hade han blivit född och här hade han upplevat sin fagreste ungdom. För den skull hette sanatoriet nu Kiljavannummi. Därför buro ligghallarna namnen Kekkuri, Männistö, Impivaara, Toukola och Jukola. Därför firade sanatoriet sin invignings årsfest den 10 oktober, vilken dag är författarens födelsedag.

Detta allt såg och tänkte hallpatienten där han låg i sin liggsäck och sina filter. Det var den tysta turen men den sedvanliga sömnen ville icke komma ty synen var för vacker och för övrigt var vår man alldeles ohjälpligt förälskad. En sådan tilldragelse är ej så sällsynt på ett sanatorium.

Vår man hade sedan ett par tre veckor tillbaka fått emottaga det ödesdigra budskapet, att han måste in på sanatorium. Detta budskap betyder alltid en stor vändpunkt, ja, en mycket stor milstolpe i en människas liv. Det framkallar ovillkorligen ett slags bokslut över det förgångna. Vad har jag hitintills uträttat och vad får och hinner jag ännu uträtta. Så tänkte även vår unge man och han kom till den slutsatsen, att ingenting gott ännu var uträttat. Om hans livsdagar nu skulle bli få skulle han bortblåsas i världsaltet som ett dammkorn som bortsopas av vinden. Du måste nu göra en stor god gärning, tänkte han för sig själv. Men vad?

Hans blick irrade hjälplös kring ligghallen. Han såg det bekanta, rimfrostbeklädda taket, han såg de isblommor som frosten skapat på de stora rutorna. Även de voro förunderligt sköna då solen strilade igenom. Till slut fästes hans blick på kamraterna i hallen. Han såg ej dem, han såg bara bylten som lågo och sovo i var sin "hallbock". Men han viste vad varje bylte innehöll. Där låg Tanko, ja och där låg Nappi, ja och där... Senaste vintern lågo de alla även i köld, men då hade de ej den varma sköna liggsäcken som skydd. Många av dem hade ej ens militärmantel. Då lågo de ej i en bekväm liggstol, utan på bara drivan, eller på bar sönderskjuten mark. För ett år tillbaka mättes sällan en så härlig temperatur som -15, nej då hette det oftast -35. Dessa pojkar undgingo visserligen kulorna, en liten skråma här och där hör ju till saken. Men de blevo dock träffade. De blevo träffade rätt igenom lungorna av en liten farlig kula, som på lärt språk kallas bacill. Därför lågo de nu här. Och vår unge väns tankar ilade vidare. Vad är deras lott nu? Den är ej god, ty så snart det blev uppdagat, att de voro besmittade, blevo de utskrivna ur rullorna. Så stod

det skrivet i förordningen. Men deras kamrater som träffats av de verkliga kulorna, de av metall, blevo vårdade till friskhet. De bibehöllos i rullorna, de fingo sitt dagtraktamente, de voro ännu soldater. Förordningen sade så. Voro dessa pojkar som nu lågo i hallen sämre därför att de träffats av osynliga kulor?

Här lågo de, degraderade till civila. Utan allt understöd, bortkastade och bortglömda. Här är en stor orättvisa som måste rättas, men hur?

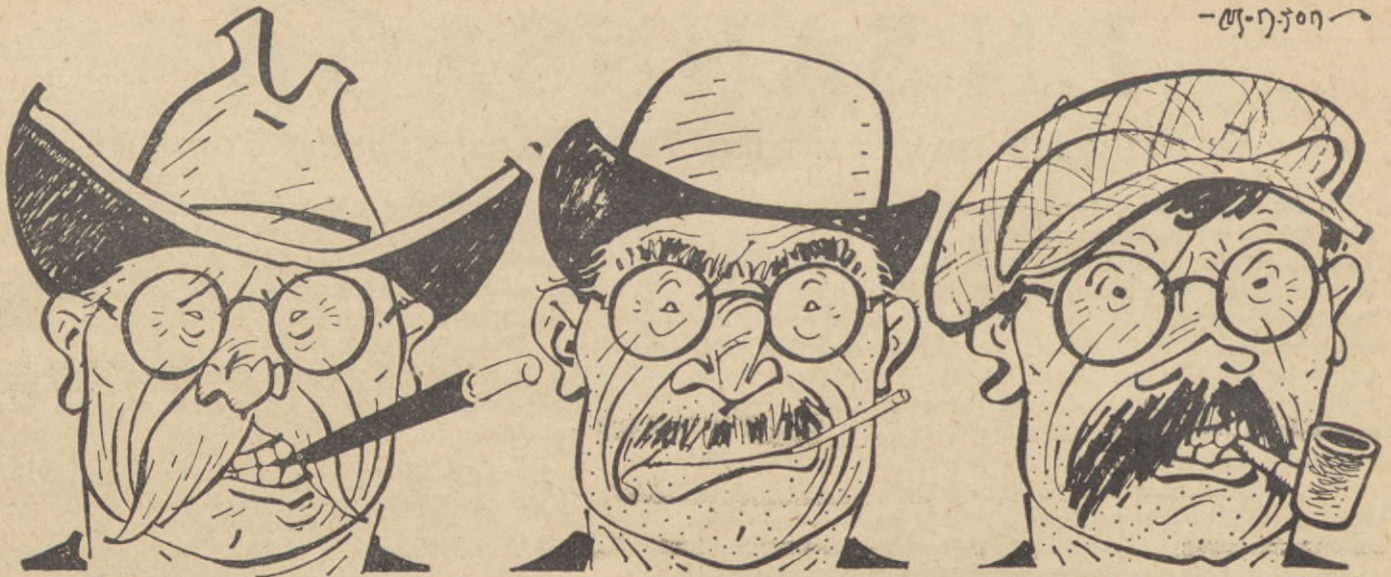

Och så kom den befriande tanken. Äro ej vi alla här i ligghallen, ja i alla ligghallar vapenbröder. Vi ha samma öde, vi kämpa alla emot samma fiende. Här, i dessa ligghallar, ramlar alla de skrank, som samhället uppfört emellan oss. Här äro vi alla bröder! Kunna vi ej även i det civila livet fortsätta det brödraskap som skapats här i vår kamratkrets. Där är vår styrka ty vi äro tyvärr många, ungefär 50 000. Vi må blott bilda ett vapenbrödralag, en sammanslutning och då äro vi så starka, att till och med den mest pedantiska och byråkratiske statsman måste lyssna till vad vi ha att säga. Och vårt första ord skall vara: Rättvisa åt dessa, ingenting annat än rättvisa.

Och vår patient, som var så ohjälpligt förälskad som man blott kan vara på ett sanatorium och så ohjälpligt olycklig över att hans tidigare liv gått till spillo, kände att här var den goda gärning han saknat. Nu gällde det blott att giva tanken en form, att verkställa den.

Och han såg i synen huru senapsfröet växer upp till ett stort träd. Han såg huru det får allt fler och fler grenar. Han anade helheten, han anade att om detta träd väl omvårdas kommer

(Forts. å sid. 28.)

CHIROPRAKTORS

Här står trenne hornbrillade, storvuxna män
i vårdslös "amörrikan stajl" —
de ha något att säga till frände och vän,
med ett öppet och vinnande "smajl".
De är komna till Sweden från U. S. A.
för att öppna en ryggradsklinik,
med en jättepraktik i ett jättepalä,
som ska gå efter hammarmusik.
De ha lärt sig i U. S. A. ryggradens form,
i ett vräkigt massageinstitut —
deras kunskap om kotor är nästan enorm,
deras självsäkerhet: absolut!

Den förste mannen, nosig och bred,
har i käften en kolsvart cigarr —
en friboren man enligt yankeesed,
en man utan fruktan och darr.
Och hör på hans röst, när han öppnar sin trut,
att han vet huru allting ska ta's —
det är ord rätt på sak, som osar av krut,
i hans välsmorda bullrande bas:

Jag är chiropraktor
from U. S. A., you know —
dä finns inga makter
som kan hindra mej banka å slå!
Å ryggraden sne, kan jag rikta den rätt —
dä ska gå i en hannvänning, lekande lätt.
Ja, ni skrattar, sir —
men jag va rallare förr,
å har vana att handskas mä borra å spett,
å mä slägga å korp, hela dan i ett.
Ska vi jämka å rätta på kotorna smått
mä ett bax eller kanske ett skott —?

Den andre mannen, grov som en kloss,
har nävar så stora som flak —
han suger en osande från papyross
av pepprad virginiasmak.
Och man hör på hans röst, när han öppnar sitt gap,
att han vet just precis vad han vill —
det är ord från en fullträdd ryggeskulap
som bär vittne om vältrimmad drill:

Jag är chiropraktor
from U. S. A., you know —
här finns kläm å takter
i att hamra för livet å slå!
Å ryggraden kroki å buckli å slak,
ska jag lägga'n på stüdet å hamra den rak.
Ja, ni skrattar, sir —
men jag va grovsmed förr,
å kan föra en slägga mä snits å stil,
å hantera bå mejsel å tång å fil.
Ska jag utvalsa ryggen mä friska slag
sen jag värmt'en ve ässjan ett tag —?

Den tredje ser ut som en levnadsglad fyr
med en rutig caps på trekvart,
och en pipa emellan sitt guldgarnityg
under slokig mustachborste, svart.
Och han fäktar med armarna vilt och går an
och vränger sig hal som en ål —
det är ord: att han vill, att han vet, att han kan,
i hans skorrande yankeemål:

Jag är chiropraktor
from U. S. A., you know —
salvor och extrakter,
sånt aktar jag alls inte på!
Har en ryggkota lossnat å fallit isär,
ska jag limma ihop'en på fläcken här.
Ja, ni skrattar, sir —
men jag va snickare förr,
å ä flyhänt att dona mä stämjärn å smyg,
å rubank å andra sorts snickarverktyg.
Ska vi passa in kotan i vinkel då,
mä de övriga kotorna små —?

Ja, så dekreta de tre vise män
som ha återbördats till Sweden —
och nu kan en varningsappell igen,
herrar Läkare, vara på tiden:
Läggom mankarna till, så det syns och känns,
för nu blir det ursinnigt arg konkurrens!
Ni får öva er flitigt och heja för två
i att slägga och bulta och hamra och slå —
eljest tar dessa tre's chiropraktorsklinik
säkert loven av all er praktik!

JOHN RUSKIN —

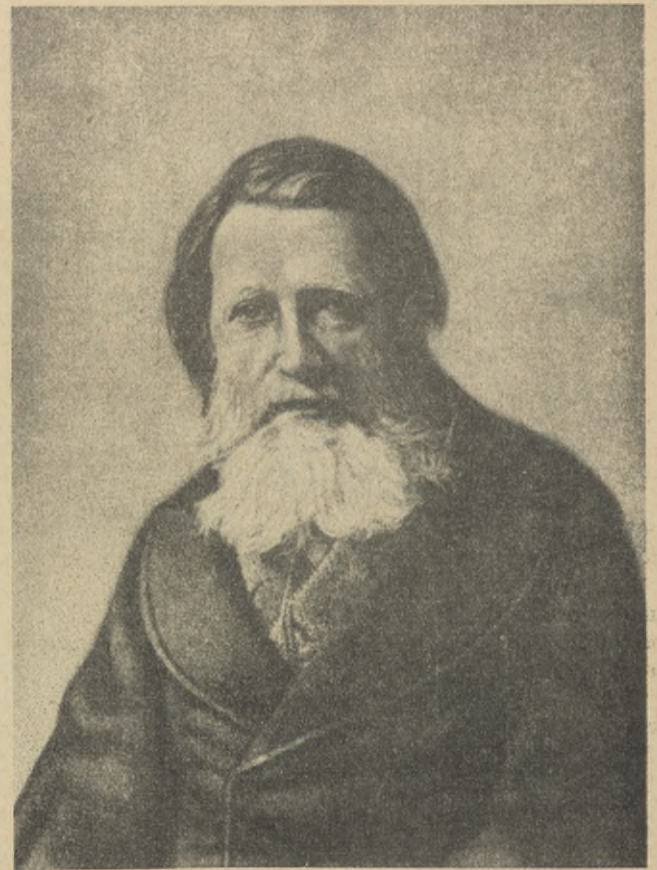
den engelske miljonären, utopisten och sociologen som ville slå sönder maskinerna

För 125 år sedan föddes i London ett gossebarn som skulle bli en av förra seklets mest betydande samhällsreformatorer och tänkare.

Det var John Ruskin, son av en rik vinhandlare, som var i stånd att ge sonen den bästa uppfostran som kunde fås för pengar. Gossen var ett verkligt underbarn. Vid 7 års ålder läste han alla slags böcker och började skriva både på vers och prosa. 15 år gammal började han skriva naturhistoriska essäer i en London-tidning. Däremot visade han föga sinne för matematik och klassiska språk.

Efter avslutade akademiska studier ägnade sig den unge Ruskin åt konstkritik, men i 25-årsåldern fick han upp ögonen för en sida av tillvaron, vars existens han tidigare icke anat. Industrialismens genombrott med dess mänskliga elände, upprörande arbets- och bostadsförhållanden, dryckenskap, fattigdom och okunighet, framstod för honom som själva förintelsen av allt vad han ansåg som förutsättningarna för mänsklig kultur. Han tog som sin uppgift att väcka sinnet för skönhet och renhet bland befolkningens breda lager. 1850 blev han medarbetare i *Working man's college*, en tidig motsvarighet till Arbetarinstitutet i Stockholm. Under loppet av några år kom han dock till övertygelsen att andlig väckelse och kulturell uppfostran icke i sig själv är tillräcklig — och 1860 framträdde han som samhällsreformator genom ett flammande angrepp mot den härskande kapitalistiska storindustrin. Hans sinne brinner av rättfärdig harm: "Jag kan icke måla, icke läsa, icke betrakta naturen eller företa mig något som jag har lust till — ja, själva solens ljus är mig förhatligt på grund av de kval som jag har lärt känna, och vars spår jag också ser där jag icke känner dem, och som ingen inbillningskraft kan föreställa sig så förfärliga som de i verkligheten äro. Därför vill jag icke vänta längre utan vill, tillika med så många eller så få, som vilja bistå mig, göra allt vad som står i min makt att bekämpa eländet."

I en rad artiklar i *Cornhill Magazine* utvecklade nu Ruskin sin syn på de sociala förhållandena i dåtidens England — till stor förargelse för de borgerliga läsarna, som till sist tvungo tidskriftens redaktör att bromsa serien. Den publicerades i stället i samlat skick 1862 under titeln *Unto this lust*. En av huvudpunkterna i denna skrift är en analys av den ödeläggelse av individviden, som den industriella arbetsfördelningen medförde. Det finns arbetare, skrev Ruskin, som under hela sin livstid varje dag 12—15 timmar upprepa två

För 125 år sedan föddes John Ruskin, en de verkligt sociala idéernas föregångsman och förkämpe.

eller tre handgrepp. Det är icke arbete: det är mord. Om vi kunde se den kristallsand, varmed synålsspetsarna slipas — sand av mänskliga själar — så skulle vi tänka på hur dyrbar nålfabrikationen är. Den stora jämmer, som stiger från himlen från alla våra fabriksstäder, tydligare än röken från ugnarna, härstammar från det faktum att vi i dessa städer framställa allt — bara icke människor. Vi bleka bomull, vi härda stål, vi raffinera socker, vi forma lerkärl — men att härda, förädla och forma en enda levande själ, det kommer icke i betraktande vid beräkning av profiten.

De sista 40 åren av sitt liv vigde Ruskin åt kampen för sina socialreformatoriska idéer, som han formulerade i ett otal föredrag och skrifter. De äro nu samlade i 30 volymer. Med hans tidigare verk om konst och arkitektur utgör hans samlade produktion 50 band.

1871 började Ruskin utgivandet av *Fors Clavigera*, en serie billiga skrifter, med vilka han hänvände sig till Englands arbetare. *Fors* betyder öde, styrka eller chans, och *Clavis* symboliserar tålmod och rättvisa. Serien fortsattes till 1884 och samlades då i 8 band.

I människans förnedring till maskinellt tillbehör såg Ruskin tidens värsta onda, som hade berövat den enskilde hans skaparkraft, känsloliv och fantasi. Varje individ hade dessa egenskaper, förkunnade han, och om de icke få utvecklas på det sätt, som det gamla

konsthantverket bär vittne om att de gjorde i svunna tider, är det de storindustriella arbetsmetoderna som bära skulden. Maskinernas obönhörliga rytm och slavtillvaron inom fabrikernas sotiga murar har efterträtt det hantverksmässiga arbetet, där rytmen angavs av en ledsagande klang, och som i många fall utfördes i det fria, som människans arbete är, så är också hennes liv. Den högsta formen av arbete är konsten. Idealet är därför att alla samhällsmedlemmarnas arbete antager karaktären av en fri och glad konstutövning. Samhällsekonomin bör ledas av en strävan efter skönhet — dess ändamål bör vara att göra allt mänskligt liv harmoniskt, gott och vackert.

Som man ser, så var Ruskin på detta område — liksom så många andra av tidens samhällsreformatorer — behärskad av utopiska föreställningar om en tidigare guldålderstillvaro. Med starten av *St. George's Guild* — varit han själv satsade 700 pund — gjorde han i början av 1870-talet ett försök att praktiskt förverkliga de planer som han i *Fors Clavigera* beskrivit sålunda:

"Vi skola försöka att göra ett litet stycke av Englands jord skönt, fredligt och fruktbart. Vi vilja inte ha några ångmaskiner eller järnvägar, inga stackare, utom de sjuka, inga överksamma, utom de döda. Vi vilja inte ha någon "frihet", men obetingad lydnad av lagarna, och av de utsedda ordningens handhavare. Vi vilja inte ha "likhet", men erkännande av varje verklig överlägsenhet och motstånd mot varje andlig utjämning (likriktning skulle det väl heta på nutida språk!). När vi önska resa till något ställe, vilja vi inte jäkta iväg med halsbrytande fart, utan ta det i sakta mak. När vi önska något transporterat, vilja vi lasta det på våra djur eller på vår egen rygg, på vagnar eller i båtar. Våra trädgårdar skola fyllas av blommor och grönsaker, på våra åkrar skola vi ha säd i överflöd. Vi skola odla musik och poesi, barnen skola läras att dansa och sjunga. Vi skola också syssla med konst och målning. Så småningom skall högre konst och andligt liv uppenbara sig bland oss — och en ny dag skall gry".

Som man förstår lät det sig inte göra att på detta sätt skapa ett isolerat samhälle, som avsvor sig samtidens tekniska hjälpmedel. Kolonin gjorde grundligt fiasko — dess enda synliga resultat blev ett konstindustrimuseum i Sheffield, i vilket Ruskin insatte 5 000 pund. Hans utopiska inställning gav sig samtidigt utslag i att han avstod från varje ränta på sin förmögenhet. Han tog av kapitalet och utdelade givmilt pengar till alla möjliga sociala företag. 1887 var hans förmögenhet, som tidvis uppgått till 200 000 pund — 4 miljoner kronor — totalt slut och han levde därefter på vad hans böcker inbringade honom.

Under 1870-talet beklädde Ruskin en professur i konsthistoria i Oxford, men sjukdom beslöjade tidvis hans hjärna, och då han en gång blev utsatt för häftiga angrepp för att han medverkat till starten av ett naturvetenskapligt institut, där det förekom vivisektion (experiment med djur i vetenskapligt syfte) lämnade han professuren. Hans mandoms år hade varit uppdelade mellan direkt arbete i konstens tjänst och verksamhet till främjande av hans samhällsreformatoriska idéer. Hans planer av vag socialistisk karaktär, som han utförligt beskrev i sina skrifter och även praktiskt sökte

En droppe blott ur lyckans skål...

*Lyckan skrider med skålen full —
rädd för att skvalpa och spilla.
Rädd för att spilla sitt lyckogull
på dem, som sorgen gör illa.*

★

*Varför, o Lycka, varför så rädd —
varför så rädd för att spilla?
Sorgen och Smärtan står vakt vid
vår bädd —
gör oss så meningslöst illa.*

★

*Spillde du bara en droppe gull
ned på oss arma och frusna,
skulle då, blott för den droppens skull,
mänskornas anleten ljusna.*

LEIF EDBERG.

omsätta, hade föga betydelse. Större betydelse hade hans rent negativa insats: hans varmhjärtade, hänsynslösa samhällskritik, som han utslungade över landet med en röst som gav eko i varje vrå — den bidrog kraftigt till att väcka Englands sociala samvete. För det sociala upplysningsarbetet blev hans insats banbrytande.

Den gamle ädle utopisten avled den 20 januari 1900. Strax dessförinnan hade i Oxford öppnats en skola, som bär hans namn, *Ruskin College*. Här ha många politiskt och socialt intresserade unga arbetare, även svenskar, under tidigare år mötts till undervisning i samhällsvetenskap, litteratur, historia m. m. Under kriget har verksamheten legat nere, men nu sedan freden inträtt och gränserna öppnats har den återupptagits.

Bernh. Bengtson.

Emil Hagström:

De vänliga gårdarna

De byggdes en gång, då det var nödtid i landet, då bostadsbristen liksom nu var svår och man hade användning för bostäder som hastigt kunde tas i bruk av de bostadshungriga. Ursprungligen hade det varit meningen, att de skulle rivas så snart det blev lättad på bostadsmarknaden, men åren gick och de som bodde i nödbostädernas billiga lägenheter ville gärna stanna. Det var bra bostäder, trots att de var hastigt hopsnickrade och trots att de inte rymde några moderna bekvämligheter. Vatten och slaskavlopp på gården, järnspis och kakelugn, enkelrum och rum och kök. Men det fanns något som man aktade högre. Små jordlotter utanför stugväggarna. Så hade man mitt i stan både bostad och koloni, och det satte dessa enkla människor värde på. Det växte också ståtliga lindar och almar mellan kåkarna. Med andra ord, en grön oas mitt i stenöknen.

Var och en hade sitt lilla land och kunde om sommarkvällarna gå och vattna och pyssla om sina blommor och bärbuskar. Och vid gårdspumpen råkades man och utbytte tankar om det ena och andra. Krig började och krig tog slut, det var revolutioner och omstörtningar ute i världen. Och det talade man om, trots att allt detta var så långt borta och så främmande för dem, som möttes vid pumpen. Man talade också om igelkotten, som i skymningen kom och smakade på de utlagda fiskbitarna och mjölken på fatet, och om katterna. "Tänk, de

slåss, och ändå är de bröder", eller "tycker inte frun att Måns är mager?" Broderskapet brydde sig inte katterna om, magra var de inte men feta och rultiga. Man var vänlig mot sina djur. Till och med vildkatterna under vedbodgolvet fick mat och omvårdnad, i den mån de lät sig omvårdas.

Då jag första gången, en dyster och mörk barvinterkväll, såg dessa hus, kom jag att tänka på Edgar Allan Poe och hans berättelse om huset Ushers undergång. Husen tycktes vara besjälade med en dov tungsinthet. Alla fönster var mörka och i de kala träden susade vinden melankoliskt. Även himlens stjärnor tycktes lysa magiskt och sällsamt just då. De lyste blåaktigt som koloxidlagor. I trappuppgången, jag följde en vän som bodde i ett av de gamla husen, fanns inget trappljus. Vi famlade oss fram i en överklig spökbelysning från någon osynlig gatlykta. Dessutom knarrade trappan. Och i min väns rum stod skuggor i alla vrår, ty fotogenlampan orkade inte lysa upp mer än en cirkel runt bordet.

Detta första intryck visar, hur kapitalt vi kan missta oss vid första konfrontationen med ett hus. Jag har många gånger sedan dess konstaterat hur fel jag hade. Men det var kanhända så, att jag den kvällen befann mig i en tung sinnestämning, en människas sinnestillstånd ändrar hennes syn och färger den som hon känner sig invändigt. Så svartmålade jag de gamla gårdarna.

Nästa besök gjorde jag vid dagsljus. Nu såg jag något helt annat. Till det ljusare intrycket bidrog inte minst fönstrens snövita gardiner och de gamla människorna, som stillsamt vandade över till butiken eller gårdspumpen. Och inkommen i farstun såg jag hur vitskurat golvet var och hur vänligt alla dörrarna tittade på mig. Ja, dörrarna tittade verkligen. Dörrar kan ha uttryck liksom människorna bakom dem.

En gång, en kort tid, bodde jag i ett hus med giftgröna dörrar till lägenheterna. Dörrarna liknade människor utan vänlighet och förståelse. Och det var inte enbart färgen som meddelade mig detta intryck, trots att den i och för sig var ryslig. Själva träet hade känslan inom sig. Jag upptäckte sedan att folket i detta hus var skvalleraktiga, elaka och grälsjuka. De hade skramlande högtalare och grammofoner, som störde mig i mitt arbete. Och då man ofta höll bullrande dryckesgillen till långt fram på morron, slogs och väsnades, slog i dörrarna som i ett Strindbergskt klapphelvete, tog jag mitt förnuft till fånga och flyttade, trots att jag just då inte kände till något bättre ställe att flytta till. Hellre gatan än dessa giftgröna dörrar, denna giftgröna, onda atmosfär, som dolde sig bakom dem. Den flyttningen ångrade jag aldrig — — —

Nu upptäckte jag att dörrarna i de gamla husen såg vänligt på mig. Och då visste jag, att bakom dem fanns vänliga människor. Det kunde inte vara annorlunda. Bland hyresgästerna fanns många gamla, blida människor, som sett det mesta av livet och ingenting högre önskade än att få leva i lugn och ro och stillsamt vänta på det sista, det oundvikliga. Då någon flyttade för alltid och någon ny hyresgäst flyttade in, blev han påverkad av den allmänna inställningen och stämningen. Alla var stillsamma och toleranta. Inga skrånande, skramlande radioapparater, som dag och natt fick gå för fullt, inga nattliga skrånkalas. Den enda musik jag hörde var en orgels litet tveksamma och sorgmögiga toner. Stilla och försynt tolkade den en gammal folkvisa.

Den som läst romanen om Blå Månens dal och klostret Shangrila, den fredsamma platsen bortom tidens jäkt och oro, förstår vad jag kände inför dessa gamla gårdar. De hade en del gemensamt med drömmarnas kloster. Tiden hastade iväg men ingen var jäktad, ingen drevs rastlöst och nervöst med i dess rolöshet. Den billiga hyran krävde inga stora inkomster. Så kunde man ta det lugnt. Man hade inga stora personliga behov. Varför då bråka och knuffas och jakta? Man behövde inte orora sig för lysräkningar och inte jaga kilowatt i spartider. Den susande fotogenlampan och den lugna, gammaldags ljuslågan lyste stillsamt och fredsam i de tidiga kvällarnas tid. Den gemensamma pumpen gav en känsla av samhörighet. Visst var det besvärligt att behöva gå ut på gården efter vatten, om det nu var vinter eller höst, kallt eller regnigt. Men det var man van vid. Och då alla människor i moderna lägenheter klagade över hur dåligt man eldade upp elementen, satt de gamla i de gamla, vänliga gårdarna vid sin värmande kakelugnnsbrasa. Vad kunde de så mer begära? Och på sommarn hade man stolarna och sofforna under de skuggande, gröna almarna och lindarna.

Man behövde inte sakna landet. Träden gav skugga och en svalkande grönska. I de små täpporna blommade flox och guldbollar, löjtnanthjärten och krasse, riddarsporrar och den älskliga Gossen i det gröna. I en hörna stod en gammaldags kyrkrot, eller som den också kallades förr i världen, kyrkris, därför att man skulle ha den doftande örten i näsduken eller psalmboken, annars är dess mest vanliga nutida namn åbrodd. Där kunde man sitta med sina handarbeten, småprata eller

bjuda varann på kaffe. En gammaldags idyll mitt i den brusande, brådsnkande storstaden.

Alla kände sig som en enda stor familj, ingen var förmer än den andre. Alla var om inte direkt fattiga så i små omständigheter. Om man bjöd på något, var det inte för att slå på stort, utan av gott hjärta.

Mitt första intryck av de gamla gårdarna var dock på ett sätt riktigt. Det var sällsamma hus. Men inte på ett dystert och tungsint sätt, utan på ett vackert och ljust och trevligt, som man nu för tiden sällan råkar på i en storstad. Någonstans långt borta på landet, någonstans dit tidens oro inte nått kunde man finna denna fredsamhet, denna tidlösa ro, men det var sannerligen sällsamt att råka på den mitt i den nervösa, bullrande staden.

Och nu ska de rivas, de gamla, vänliga gårdarna. Idyllen ska offras för att ge plats åt nya, rätlinjiga och kallsinniga hyreshus. Nå, det är väl oundvikligt. Utvecklingen går obönhörligt fram. Människorna får bättre och bekvämare bostäder. Men inte de gamla människorna, som bott så många år i de gamla husen. De har inte råd att hyra modernt. De kommer att bli husvilla, skingras, en och annan kanske får fatt i något i någon utkant, de andra kommer till barnen eller på ålderdomshem.

— Då man är så gammal som vi, säger de, då kan man inte börja på nytt. Vi kan inte rota oss någon annanstans. Vi har vänt fast. Nu är vi hemlösa.

Man resignerar, men det känns bittert att lämna sina gamla hem. Det är så med gamla människor. Höga, vitmenade stensmurar ska resa sig över de gamla gårdarnas minne. Idyllen är på väg att avskaffas. Den nya tiden är papper och sten, förordningar och saneringar, men även en operoslig, bråd kyla. Är det då underligt, att jag kommer att behålla de vänliga, gamla gårdarna i minnet som en sällsamt doftande kvist åbrodd, ett litet, grönt kyrkris på vägen.

Emil Hagström.

Stenby säteri konvalescenthem? Stockholms stads-kollegium hemställer att stadsfullmäktige anvisar ett anslag på 245 000 kronor till iordningställande av Stenby säteri som konvalescenthem för tuberkulösa stockholmare. Hoppoms att projektet blir verklighet. I varje fall kan man konstatera att det rör sig på eftervårdsfronten.

Lappgubbens Liniment

En god hjälp mot värk. Lagligen skyddat. 2:75 per flaska, 2 flaskor portofritt.

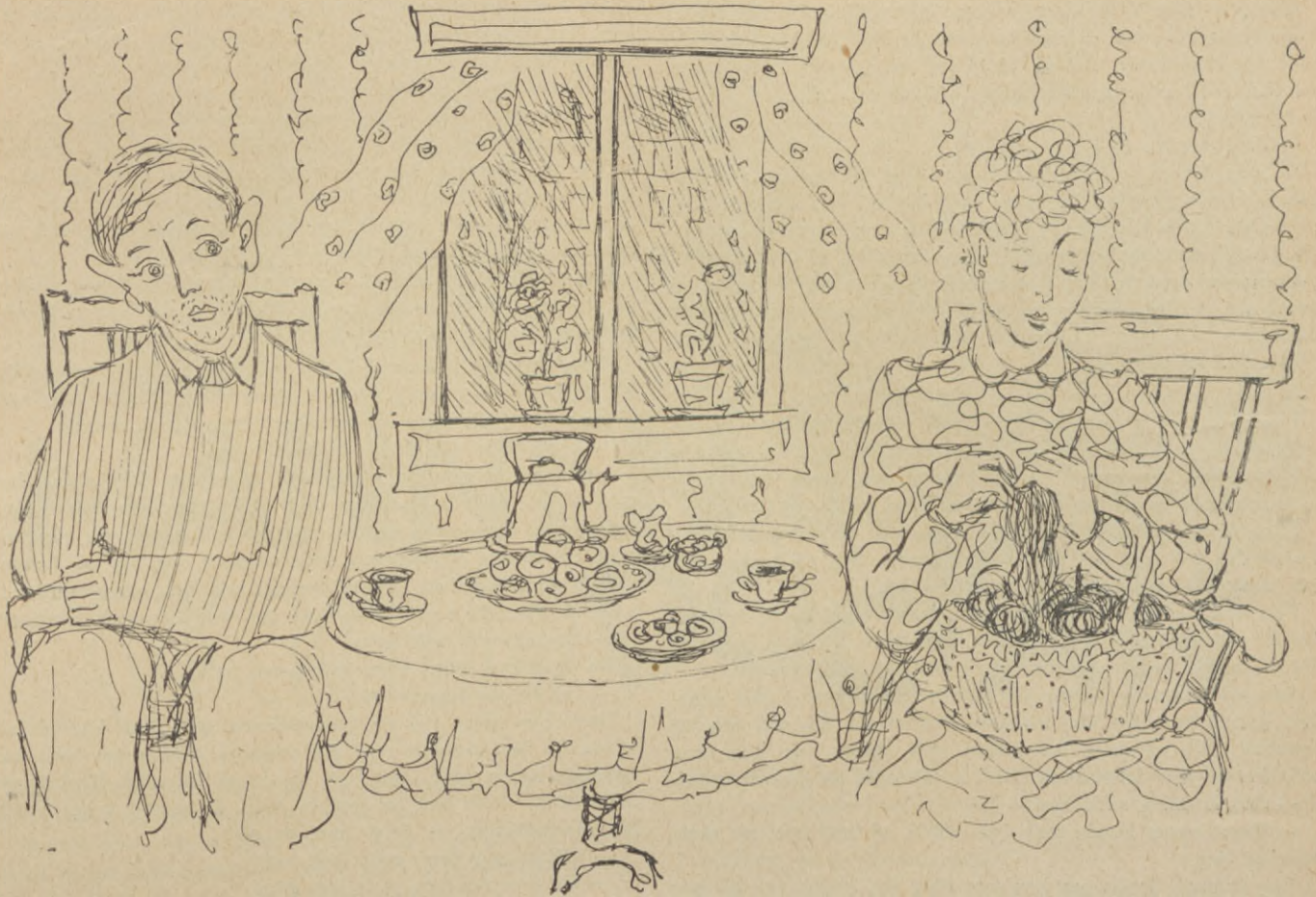
Tekniska Fabriken JÄHO

UMEA

Tel. 23 54

Ester Louise Gard:

KÄRLEK SOM GÅR ÖVER

Det mörknade till med en gång och strax därpå hördes ett dovt och långdraget mullrande. Lena kom att tänka på att hon lämnat ett fönster öppet i villans övre våning och skyndade sig upp för att stänga det innan skyfallet kom. Just som hon drog till fönstret fick hon se honom komma nere på vägen. Hon hoppades att han inte sett henne så att hon skulle slippa öppna, om det nu var till henne han ämnade sig. Vilket han naturligtvis gjorde, annars skulle han väl inte ha sina vägar åt det hållet. Vad nu pojken kunde ha för nöje av att sitta och hänga hos henne och låta timme efter timme gå till ingen nytta.

Så han brukade sitta och stirra på henne med sina snälla, dumma och vattblå ögon. Herre Gud, visst var tanken tokig, men vad skulle hon tro annat än att han blivit förälskad i henne, gamla människan, som var mor till vuxna barn och även kunde vara mor till honom. Nå, sådant var ju inte så ovanligt och brukade för det mesta gå över rätt snart. Ynglingens svärmiska kärlek till den mogna kvinnan. Men att det skulle hända just henne — låt vara att hon, trots sina förtio år och nästan giftasvuxna barn, ännu var en ganska ungdomlig änka.

Olles och Kerstins kamrater hade alltid gått in och ut i huset och känt sig som hemma. Själv kände hon sig stolt över

att kunna samla ungdomen i hemmet, och vilken skön känsla det gav att veta, att de betraktade henne som en kamrat och inte önskade henne ur huset, då de hade sina sammankomster.

Sigvard, som pojken hette, var inte mer än sjutton år och litet yngre än de andra ungdomarna. Att han kommit med berodde på att han var bror till en av Kerstins väninnor, som vid ett tillfälle tagit honom med för att han skulle få en upp-ryckning. Han var inte som de andra, han var en snäll och beskedlig drömmare, som mest satt i ett hörn och såg svärmodig ut. När de andra hade som roligast, kunde det stundom hända att hans ögon plötsligt blevo tårblanka och rödkantade.

Han hade inte så lätt, stackare, berättade hans syster. Han hade legat på sjukhus en tid och genomgått någon operation, och när han så kom ut och ville börja arbeta var hans plats upptagen av en annan. Att han sedan hade svårt att få en ny plats var inte så underligt, blek och avfallen som han såg ut. Det pinsamma var att hans föräldrar inte hade förståelse för hans svårigheter och gnatade mer än nödvändigt på honom.

En gång, då han var särskilt nere och beklagade sig, hade Lena sagt:

— Titta in till mig ibland, du, när det blir för svårt.

Den uppmaningen hade han lytt och kommit så gott som varje dag. Så långt kunde allt vara gott och väl. Hon lyssnade till hans utgjutelser och gjorde sitt bästa att uppmuntra honom. Värre var att han tycktes finna en njutning i att vara oförsädd där hemma, nu när han fått en förstående vän i Lena. Hennes försök att lotsa hans tankar in i sundare banor strandade. Han formligen idisslade orättvisorna han utsatts för på arbetsplatsen och där hemma.

Han var långt ifrån dum, snarare outvecklad för sin ålder. Felet var att han kände mer än hans stackars hjärna förmådde reda ut. Han hade stränga rättsbegrepp och där något inte var som det borde vara kunde han inte finna andra ord för sin förtrytelse än:

— Är det rätt, det?

En dag hände det något. Han var mer än vanligt nere av sina bekymmer, som visst inte voro överdrivna. Överväldigad av smärta hade han tryckt händerna mot ansiktet och snyftat till. Det ligger något rörande i att se en lång, gänglig yngling gråta. Lena var inte mer än människa och hon gjorde ingenting annat än vad hon skulle ha gjort, om det varit hennes egen son. Hon gick fram till honom och lade sin hand på hans nacke och sade endast:

— Seså, allt blir nog bra till sist, ska du se.

Redan då anade hon vad hon i all välvilja ställt till. Hans snyftningar upphörde med ens, några ögonblick satt han andlöst orörlig, såg sedan upp i hennes ansikte och innan hon visste ordet av hade han gripit tag i hennes hand och kysst den.

Efter detta upphörde han att beklaga sig, kom var och varannan dag och satt och stirrade på henne. Såg på henne med öm, dyrkande och samtidigt hopplös blick.

Hon hade kommit in i en pinsam situation och hade beslutat sig för att undvika honom. Men han hade tur och lyckades för det mesta komma, då hon varit tvungen att öppna.

Som nu. Då han ringde på dörren var regnet i full gång, inte kunde hon låta den stackars pojken stå där ute och bli lungblöt. Och så hade han säkert sett henne, när hon drog till fönstret. Hon hade inget annat att göra än att gå och öppna.

— Det är åska, sade han.

— Något annat kunde man inte vänta, så hett som det varit, svarade hon.

Han frågade henne om hon var rädd för åskan, och då hon förnekade detta såg han beundrande på henne och berättade, att han som liten blivit skrämmd av åskan. Den skrämelsen satt i än, bekände han.

— Du ser inte rädd ut, skämtade hon.

— Just nu är jag inte heller rädd, sade han stillsamt och log. Här kan det inte hända mig något.

— Det är inte säkrare här än på något annat ställe, sade hon.

— Jo, sade han bestämt.

— Varför det? var hon nog tanklös att fråga.

— Därför att just här inget ont kan hända!

Han såg henne stint i ögonen och log trosvisst. Hon blev rädd och skyndade sig att byta samtalsämne, grep i hastigheten det närmaste som låg till hands och sade:

— Hur är det, är förhållandet där hemma bättre?

— Nej, det är likadant. Nästan värre. Men det betyder ingenting, det gör mig inte ett dugg. Nu kan jag uthärda vad som helst.

Hans ögon brunna av hänförelse. Han såg ut som Lena föreställt sig att de kristna martyrerna måste ha gjort, då de gingo till döden för sin tros skull.

— Ja, det är ju skönt, när man kan sätta sig över en del, sade Lena.

— Ja, sade han, jag vet vem jag har det att tacka för . . .

— Jag tror jag ska koka lite kaffe åt oss, sade hon och reste sig.

Han mumlade något om att han visst inte kommit för att vara till besvär. Hon försvann ut i köket och kände det som en lättnad att få stanna där medan kaffet kokade. Under tiden beslöt hon sig för att ordna på något sätt, så att det inte blev flera sammanstötningar. Åtminstone på en tid.

När hon kom in med kaffet och ställt brickan ifrån sig tog hon fram stoppkorgen, Hon ville ha något för händer, något hon kunde hålla ögonen på och slippa se på honom.

— Tyck för all del inte att jag är oartig, sade hon.

— Det skulle jag aldrig tycka, svarade han, visste jag att jag på något sätt var till hinder skulle jag inte våga komma.

Det gick timmar. Det ena paret strumpor efter det andra blevo stoppade. Han satt kvar och sade just ingenting. Såg hon upp någon gång mötte hon hans brinnande ögon. Och när hon inte såg på honom kände hon hans blick.

Regnet föll jämt och stritt, men på ett ställe delade molnen på sig och visade en flik av en klarblå himmel. Han kanske går när det slutar regna, tänkte hon.

Efter en stund klarnade det verkligen upp. Han vred oroligt på sig men blev ändå sittande. Satt länge, länge. Satt tyst, pinsamt tyst. Slutligen klarade han strupen och sade:

— Jag skulle väl tänka på hemfärden.

Lena sade ingenting, ville inte låtsas om hur gärna hon ville bli av med honom, men hon ville inte heller säga något som kunde uppmuntra honom att stanna. Hon satt och plockade med de trasiga strumporna, lyfte blicken och såg på honom. Denna gång såg han inte på henne, satt och stirrade rätt ut i tomma intet. Han var likblek och rev nervöst på sin tumnagel.

— Hur är det? sade hon.

Då drog han djupt efter andan och sade:

— Jag är kär i tant.

Lena blev först stel av förskräckelse, men hon lugnade sig strax. Då han kommit med sin ömtåliga bekännelse hade han titulerat henne tant. Det hela var ju så barnsligt. Med öppen, ärlig blick mötte han nu hennes ögon. Detta var ingen vanlig kärleksförklaring — detta var en bikt.

— Sådant går över, sade hon lugnt.

— Det tror jag inte, sade han stilla.

Det blev inte mer sagt. Om en stund tog han avsked.

— — —

Efter den dagen kom han inte mer. Hans syster kom fortfarande på besök, men hon nämnde aldrig hans namn. Ingen av de andra ungdomarna heller. Lena var för feg att fråga.

Några månader gick, och så en dag stötte de oförhappandes ihop på vägen. Det var som hade han vuxit sedan sist, han hade fått en resning över sin långa, gängliga gestalt, som hon aldrig trott vara möjligt. Det hade skett en stor förändring med honom, en förändring som glädde henne.

— Hur har du det nu för tiden? frågade hon.

— Bra . . . Han såg leende på henne och fortsatte: Jag har träffat en flicka. Ja, hon är inte direkt vacker, men hon är rar och är inte som andra. Vi tycker mycket om varandra.

— Då ska du ta din flicka med dig och komma och hälsa på mig, sade hon.

Han sken upp och sade ivrigt:

— Får jag verkligen det?

Sedan stod han tyst och log litet smått för sig själv, som om han tänkt på något vackert. Hon anade vad han tänkte på, minnet av den där dagen då åskan gick tycktes inte göra honom skamsen. Och det smickrade henne litet.

MANNEN OCH av OVE KEKELUND DOCKAN

Var fjortonde dag gick han till frisørsalongen på Viktoria-gatan, där han låtit klippa sig i flera år.

Det var hon, som klippte honom. Han hade fått för sig, att ingen annan kunde göra det, och hon var verkligen också mycket skicklig i sitt yrke.

Hur hon egentligen såg ut, hade han aldrig brytt sig om att titta närmare efter. Han hade inte tid med sådant, och för övrigt intresserade det honom inte. Huvudsaken var ju, att hon klippte honom bra.

Men när han denna dag lade ifrån sig morgontidningen och såg sig i spegeln, mötte han hennes blick där, och i samma ögonblick förstod han, att nu var det något i hans fyrtiotvååriga liv, som plötsligt och alldeles genomgripande förändrades.

Hon hade mycket stora, mycket klara, ljusgrå ögon. De glänste som pärlmor. Varför hade han inte sett det förut? Hur hade han kunnat gå där i många år utan att upptäcka, så underbara ögon denna flicka hade?

Hon såg lugnt på honom och frågade:

— Är det bra så där?

Han nickade.

— Ja tack, fröken, svarade han kort och nästan litet kyligt.

Men han kände alldeles tydligt, hur det med ens började dunka hårt, hårt någonstans mitt i bröstkorgen.

Så reste han sig hastigt, betalade i kassan, stack den vanliga dricksslanten i handen på henne och gick utan ett ord, bara med en kort höjning på huvudet.

Han gick raka vägen till närmaste telefonkiosk, slog upp katalogen, plockade fram ett par tioöringar och satte luren till örat.

— Hallå, är det frisørsalongen

— Ja.

— Får jag tala med fröken Morell.

— Fröken *Montell* — jaha, var god och dröj ett ögonblick . . . Han suckade.

Herregud! Han visste ju inte ens, vad hon hette! Men nu kom han ihåg . . . Fröken *Montell* var det ja! Det hade han hört chefen ropa någon gång . . .

— Hallå — är det fröken *Montell*

— Ja.

— Det är direktör *Hammer*. Glömde jag mitt cigarettfödral

— Vänta, skall jag titta efter. Nej, direktörn. Det finns här inte.

Han skrattade kort och litet nervöst.

— Det vet jag mycket väl. Jag har det här i fickan. Det där hittade jag bara på för att ni inte skulle få obehag för att jag ringer. Jag har något att tala med er om. Jag skulle gärna vilja träffa er i kväll. Klockan sju vid klockan på Kungstornet. Har ni förstått

Det blev tyst ett par sekunder. Så kom det långsamt och litet osäkert . . .

— Ja, Ja, direktörn . . .

— — — — —

Han satte ned sitt glas, och det blev alldeles tyst en stund. Det var som om hela den lilla restauranten hållit andan för att höra efter, vad han skulle säga.

Han skakade på huvudet.

— Nej, jag var en mycket fattig pojke, sade han. Mina föräldrar hade aldrig råd att ge mig några leksaker. Dem fick jag göra själv. Tomma trådrullar blev fina tåg, som rusade i väg långt bort i världen. Och av barkbitar täljde jag oceanångare, som seglade i rännen.

Hon såg förvånad på honom.

Så märkvärdiga män är i alla fall! tänkte hon. Och den här stora berömda direktören — han var då mer än lovligt underlig!

Där hade hon alltså stått och klippt honom ett par gånger i månaden i flera år utan att han så mycket som blinkat åt henne — utan att han talat mer än det absolut nödvändiga med henne — utan att han tagit den allra ringaste notis om hennes privata lilla jag.

Men så en vacker dag faller det plötsligt liksom fjäll ifrån hans ögon. Med ens upptäcker han, att det finns en levande människa inuti den där mekaniska varelsen, som kortar av hans långa, mörka hår — en högst angenäm varelse till på köpet, måtte han helt hastigt kommit underfund med. Och rusar han direkt in i närmaste kiosk och ringer upp — och bjuder henne på en liten fin och god supé med utsökt vin — sitter mitt emot henne och ser förälskat in i hennes ljusgrå ögon — sitter där och berättar hela sitt livs historia för henne ända från den tiden, då han bara var en liten fattig pojke, som inte hade några leksaker . . .

Vilket oerhört förtroende han plötsligt måtte ha fått för henne! Eller också hade han blivit blixtrande kär. Annars skulle han väl inte vara så där nästan naivt meddelsam och öppenhjärtlig . . .

— Vad heter ni i förnamn?

— Signe.

— Signe — Signe . . .

Han liksom smakade på ordet.

Så skakade han på huvudet och visade alla sina vackra, vita tänder.

— Nej, det duger inte. Det låter alldeles för vanligt. Alldeles för snällt och lugnt och vardagligt . . .

— Då passar det mycket bra på mig, svarade hon. Jag är inte elak — tror jag. Och inte bråkig heller — om folk bara låter bli att reta mig förstås. Mycket stillsam — mycket vardaglig . . .

Han nickade.

— Ja, ja. Men Signe får ni alltså inte heta . . .

— Döper ni om alla era dambekanta så där utan vidare? frågade hon litet misstänksamt.

Han såg allvarligt på henne.

— Alla mina dambekanta . . . Kära lilla ni — jag har överhuvud taget inte några dambekanta. Jag har helt enkelt inte haft tid att intressera mig för kvinnor. Jag har varit gift med mina affärer. Med mina affärer och min schackklubb. Ni är den första. Den *absolut första*. Hör ni det? Förstår ni, vad jag säger?

— Ja, jag hör, svarade hon och kände på något egendomligt sätt på sig, att det han nu påstod, ändå måste vara sant.

— Jag känner mig verkligen smickrad, svarade hon tacksamt. Han knäppte till med fingrarna.

— Nu har jag det! *Poupée* skall ni heta!

— *Poupée*, upprepade hon långsamt. Det är franska, inte sant?

— Ja, det är franska. Det betyder docka. Ni ser ut som en stor, vacker docka, som med klara, rena, litet förvånade ögon

tittar ut i världen. Men dockan har *en själ* också. Det är därför, jag tycker om henne . . .

En afton några dagar senare promenerade de tillsammans utmed kajerna.

— Lilla *Poupée*, sade han, nu vet jag, vad det är hos er, som mest tjusar mig. Ni säger, att ni är så lugn och stillsam, men jag undrar, om det inte bara är på ytan. Ni har nog också en hel del av det irrationella — det där oberäkneliga, som innerst inne finns hos alla kvinnor. Jag tror, att man kan vänta sig ungefär vad som helst av er. Ja, inte i *dålig* mening förstås! Men jag tror, att ni skulle kunna begå högst trevliga och angenäma dårskaper, om ni bara vågade släppa er ordentligt lös. Till exempel *bli kär i mig* en vacker dag . . .

Nej, nu har han bestämt blivit fullkomligt tokig, tänkte hon.

Hon förstod inte alls, vad han menade eller vart han ville komma. Och för att dölja sin förvirring slog hon ned ögonen.

— Jaså, det tror ni, sade hon. Å, vad alla karlar är sig lika! Precis lika inbiliska! Precis lika höga tankar om sig själva har de allesammans . . .

Han måtte ha läst hennes tankar.

— Nej, inte *alla!* svarade han road. Jag känner mina svagheter. Jag vet på pricken, vem jag är — vad jag kan och vad jag inte kan. Jag är siffermänniska med starkt utvecklat sinne för det exakta. Det är väl just därför, jag känner en sådan intensiv dragning till er. Kontrastlagen, ni vet . . .

Poupée visste inte riktigt, vad kontrastlagen var för någonting. Herrarna, som hon klippte och rakade, talade mest om hälsan och kärleken — om hon skulle ha något särskilt för sig på lördag och om det skulle bli krig nu igen.

Men hon liksom anade det i alla fall. Kontrastlagen — det var bestämt något ganska sympatiskt — den hade säkert många unga flickor blivit fördelaktigt gifta på . . .

— Ja, men det där *oberäkneliga*, som ni tycker om hos mig, sade hon långsamt och litet osäkert — det har ni väl fått nog av i era affärer? Jag menar, att *affärer* — det är väl ingenting att slå sig i backen på precis?

— Nej, minsann, svarade han allvarligt. Men ändå är det inte riktigt samma sak. Affärer måste jag ju alltid göra. En del lyckas och en del misslyckas. Det är på sätt och viss en garanti. Det vet jag *alltid*. Men ni, lilla *Poupée* — ni stimulerar mig på ett annat sätt. Ni är som en symbol för det *fullkomligt* ovissa — det där lockande och tjusande och naturligtvis också ganska farliga — jag menar *just det*, som man *aldrig i livet* kan beräkna eller veta något om på förhand . . .

Hon suckade litet halvt otåligt.

Friar han inte i kväll, så gör han det aldrig! tänkte hon.

Men den gången läste direktör Hammer inte sin vackra hårklipperskas tankar.

Han stirrade drömmande ut över vattnet, där båtarnas röda och gröna lanternor rörde sig som spökljus.

— Ni fyller ut mitt liv på något egendomligt sätt, sade han med låg röst och nästan andäktigt. Ni befruktar min torra, affärsmässiga fantasi, så att den plötsligt börjar skjuta gröna skott och bära underbara blommor —

Så tog han henne under armen och följde henne utan ett ord raka vägen hem till hennes port.

Han lyfte korrekt på hatten. Det stramade kring hans mun-gipor som om han plötsligt ångrade och ville ta tillbaka allt, som han så öppenhjärtigt sagt henne.

— God natt, mumlade han. Sov gott!

Men när *Poupée* kommit in i sitt rum, kastade hon sig framstupa på sängen och grät bittra besvikelsens tårar, medan det

(Forts. å sid. 20.)

Erik Sandström:

MED JULEN OMBORD

Conrad V. Petersen

Man hukade för de vassa skvättarna, som piskade in över kommandobryggan. Stormpiskan ven över de tunga atlant-sjöarna, som reste sig föröver utifrån mörkret och störtade in över fördäck. Fartyget borrhade i vattenbergen, stampade och krängde, med fosforgrön mareld i däcksbryggarnas skummande vattenvirvlar; stormen spelade hårdhänt i fartygsriggens stag och vevlingar, en flagglina trummade ilsket mot förmastens kaltopt och från skorstensstagen vibrerade en ängslig klagolåt ut i natten.

Det var natten före julafton. I nära två dygn hade vi stävat rakt mot en ryttande nordan.

Matrosen till rors sträckte sig otåligt på tå ibland och spanade i väntan ned mot skansen efter avlösningen, som inte kunde ta sig över däck för de överspolande sjöarnas skull. En vattentung snöby gloppade in under halsduken och rann kallt ned mot bröstet, och fingrarna låg stela kring styrhjulets pinnar efter den långa vakten. En snuvig jungman stod på utkik i lä av skvättduken och bryggräcket och försökte spänna blicken genom snötjockan. Han gjorde sin första resa och stod och tänkte tillbaka. Ingenting hade blivit såsom han väntat. Sjömanslivet var inte sådant som han en gång i sin fantasi hade format det, och han kände sig som en överflödig främling bland männen ombord. Med hårt arbete och vedermöda stampade fartygen fram över haven. Så var det, och så hade det nog alltid varit...

Han såg eftertänksamt och med hemlig beundran mot kapten, som stod där bredbent och självsäker med sitt väderbitna ansikte vänt föröver. Styrmannen, som stod intill, ropade något genom larmet, och ett lösryckt ord fladdrade förbi: "julafton..." — Ja, i morgon var det julafton... Jungman hukade för en vattenkaskad som smattrade mot bryggan, såg försiktigt upp igen, ställde sig bredbent som kapten, vinglade litet för sjögångens skull och tänkte på julen. Vinden jagade brämmande

orgeltoner upp mot riggens salning, där de blåste ut över vågorna likt ängsliga dödsskrin. — Där hemma skulle de klä granen, ha det varmt och skönt. Där fanns inga rullande fartyg och inget larmande vattenfall, som vräkte in över fördäck och förlängde en tröttsam hundvakt...

Han kände en plågsam gråtkramp krama någonstans kring halsgropen, och de unga ögonen, som skulle hålla utkik, blundade och såg inåt, på minnesbilder med skimrande ljus och granglitter och varm vit gröt! Ombord hade det endast blivit torrskaffning under de senaste dygnen, där hemma var allt så annorlunda...

Kapten riktade sin kikare ut i mörkret, sänkte den och lyssnade till orgeltonerna i riggen. — "Han har nog blåst halsen av sig vid det här laget", vrålade han sedan till styrman. En ljusstrimma gläntade ut från skansen, och rorsman sträckte sig förväntansfullt över styrhjulet, och såg en mörk gestalt som skyndade ut och sprang över luckorna på fördäck, tätt följd av en fräsande vattenmassa, som spolade in över förskeppet. Kapten och styrman följde under tystnad den äventyrliga kapploppningen mellan mannen och vattnet. Den frusne jungmannen flämtade upprörd. Så skar ett gällt rop upp genom larmet, och styrmannen rann hastigt utför brygglejdaren. Kapten lutade sig fram över räcket; ansiktet lyste vitt i mörkret när han vände sig om och gav jungmannen order att bistå styrman.

En ficklampa lyste ned i vattnet, som dånade in över däck

och spolade över en slapp kropp, som låg inklämd under en lejdare till midskeppet. Två människor kämpade med havet om ett liv. Slutligen segrade de två, och den frusne jungmannen kände plötsligt att han hörde till folket ombord, att han nyss blivit en av dem . . .

Stormtonerna i riggen domnade bort till en dov klagan, och en regntung snöby dämpade sjöarna, sedan den skadade förts midskepps.

Julafton kom med lugnt, klart väder. Mot förmastens kaltopp gungade stjärnorna, och fartyget stävade fram genom dyningen. I salongen ombord lyste vita ljus, och de garvade männen där inne log med föryngrade ögon. En av dem hade huvudet ombundet efter ett livsfarligt äventyr i storm. En tystlåten holländare vaggade i takt till radiomusiken, en norsk fyrböter drömde sig hem till sin barndomsbygd, en brunögd bretagnare nynnade med i melodin, och en svensk jungman svalde vit gröt under andaktsfull tystnad. Den skadade lättmatrosen log ett tryggt leende med julljusskimmer i ögonen. Kapten hade böjt sitt grånade huvud och lyssnade tankfullt till sången som brusade fram ur etern. Bretagnaren började, och en efter en stämde de in i julsången, som plånade ut gränserna mellan deras olika språk och nationer: Stilla natt, heliga natt . . . De sjöngo sig hem. Hem till trakten av Pontrioux, Delfzijl, Bergen. Och några sjöngo sig hem till Sverige.

Så blev det avlösning av vakten och dess tur att fira jul. Alltmedan fartyget stävade bort över havet.

Mannen och dockan

(Forts. fr. sid. 18.)

allt tydligare gick upp för henne att den där kontrastlagen, den var visst ändå ingenting att hurra för.

En dag försvann dockan ur hans liv. Hon fanns inte på frisersalongen, när han som vanligt kom dit för att putsa håret på måndagsmorgonen.

För första gången på många år kom en helt annan liten människa fram, hängde på honom den vita kappan och stoppade bomullsremsan innanför kragkanten.

— Var är fröken Montell? frågade han.

— Hon har slutat, svarade den främmande varelsen och konsttrade med ögonen.

Direktör Hammer vecklade ut sin morgontidning.

— Jaså, svarade han med ett tonfall, som han förgäves sökte göra likgiltigt. Vart har hon då tagit vägen?

— Det vet jag verkligen inte. Det har jag ingen aning om —

— Ja, det är bra! muttrade han. Raska på nu! Jag har lite bråttom fröken — — —

Fröken Montell svarade inte i sin telefon, och när han ringde på dörren, kom ingen människa och öppnade.

Under de närmaste dagarna ringde han minst tjugu gånger både i telefon och på dörren utan att få svar.

Och medan han for omkring och letade och letade, hörde han hur en röst i full förtvivlan ropade inom honom.

— Var är min lilla docka? Var har min lilla docka tagit vägen? Har ni sett min lilla docka?

Ja, jag gick sönder, sade hon. Jag var så trött. Så oerhört, förtvivlat trött till döden. Jag orkade helt enkelt inte längre. Jag är kanske inte så stark som jag ser ut. Och det finns ju gränser för allt. Jag har väl stått för mycket. Tänk er det! Jag har stått rätt upp och ner på mina ben från nio till sex i nästan fyra år så gott som utan avbrott nu . . .

— Varför talade ni inte om det för mig, hur trött ni var, frågade han förebrående.

Hon gav honom en förvånad blick.

— För er? Varför skulle jag just tala om det för er?

Han nickade lugnt.

— Därför att då hade jag naturligtvis ögonblickligen styrt om, att ni fått resa bort och vila er en tid . . .

Hon skakade på huvudet.

— Det hade jag ju inte kunnat ta emot. Förresten var ni ju så stram och tillknäppt, när ni sista gången följde mig till porten . . .

Han tog hennes hand mellan sina och tryckte den ömt.

— Det kanske verkade så, sade han ångerfullt. Jag hade så många tankar i huvudet . . . Det var er, jag tänkte på. På er och framtiden . . .

Hon vågade inte se på honom. Hon tittade på hans bil istället. Den blänkte så svalt och lugnande, där den stod och sov vid väggkanten. Hur många hårda hästkrafter slumrade just nu, oskyldigt som snälla, väluppfostrade barn, djupt där inne på andra sidan om den pansargrä motorhuven.

Märkvärdigt! Hon kände sig med ens så underligt befriat trygg . . .

— Ja, jag vet faktiskt inte vad det var, som satte åt mig, sade hon. Jag struntade helt enkelt i att gå till arbetet. Så trött var jag. Jag orkade inte ens ringa ner och tala om, att jag var sjuk . . . Låg bara kvar i sängen och lät telefonen pingla bäst den gitte . . .

(Forts. å sid. 22.)

Paul Kollman:

Jag lade märke till honom redan första gången jag slog mig ned i den lilla parken för att där tillbringa min lunchpaus. Han satt på en bänk inte långt från min, en böjd liten, gammal man, vars vitgrå hår, som nog inte sett någon barberare på länge, vällde fram under den nötta något solkiga hatten. Även överrocken var mycket sliten men av gott tyg: dess bärare hade tydligen sett bättre dagar en gång i tiden. Sin käpp hade han lutat mot bänken bredvid sig och var ivrigt sysselsatt med att dela mat och sockerbitar åt en hel hop jockeyar som ivrigt trängdes kring honom. En del av dem lade framtassarna upp på hans knä för att på så sätt bättre kunna komma åt hans gåvor medan andra lekfullt nafsade efter hans nedhängande rockskört liksom en påminnelse om sin närvaro. Förvånad betraktade jag först gubben vars ansikte uttryckte en djup inre frid och tillfredsställelse och sedan de andra som för tillfället uppehöll sig i parken. Men dessa tog inte någon notis om den gamle.

Jag tog fram en bok för att läsa men denna dag var det omöjligt att koncentrera tankarna kring innehållet. Gång på gång såg jag upp på mannen som fortfarande var upptagen av sina fyrbenta vänner. Att de var vänner, verkliga vänner, kunde ingen missta sig på. Nu när utspisningen var över trängdes de alltfört kring honom för att i tur och ordning bli kelade av hans kärleksfulla händer. Alla traktens jockeyar tycktes vara samlade i den lilla parken och han talade med dem alla medan de glatt skällde till svars.

Jag kunde inte låta bli att betrakta scenen upprepade gånger. På något underligt sätt avundades jag den gamle. Vi människor söker litet till mans efter lyckan, efter kärleken. Försöker nå fram till den på skilda vägar med större eller mindre fram-

gång och då vi se någon som lyckats förverkliga denna stora önskan är det inte utan att vi blir påmindas om våra egna misslyckanden på området.

Den följande tiden såg jag gubben många gånger. Alltid satt han på samma bänk och så upprepades skådespelet med hundarna. En vacker dag var parken tämligen fullsatt och jag fick inte plats där jag brukade slå mig ned. Det enda lediga stället var den gamles bänk. Jag tvekade ett tag men satte mig sedan där. Gubben hade inte kommit ännu men det var tydligen dags ty redan såg jag några hundar skymta bortåt sandgångarna. Det dröjde heller inte länge förrän de väntade änlände hack i häl följd av sina skyddslingar. Han tittade först förvånad på mig, då han varseblev att en främling inkräktat hans domäner men slog sig därefter ned på bänkens andra ända. Hundarna brydde sig inte det ringaste om mig utan trängde sig som vanligt kring mannen. Så blev jag i tillfälle att från nära håll iaktta hur han med sina skälvande fingrar löste knuten på det tunna snöret som höll ihop de i tidningspapper inslagna matresterna. Därefter började utdelningen varvid han noga gav akt på att ingen av hundarna blev utan. Med den uppslagna boken på mina knän betraktade jag scenen. Slutligen låg hundarna lättjefullt vid hans fötter och slickade sig om nosen efter den sista sockerbiten, medan min granne klappade om dem som låg närmast.

Då en av hundarna kom tätt förbi mig kunde jag inte låta bli att sträcka ut handen och stryka honom över hans sträva fäll. Genast vände mannen huvudet emot mig och i hans ögon hade tänts ett varmt ljus.

— Ni tycker om hundar?

— Jag tycker om djur i allmänhet.

— Ja, men hundar, det finns inga djur som är trognare och tillgivnare vänner än hundar.

Han lät riktigt ivrig och flyttade sig närmare mig som inte var så litet förvånad över hans plötsliga förtrolighet, ty något dylikt hade jag inte sett förut under mina vistelser i parken.

— Om herrn inte misstycer skall jag berätta en liten historia. Han tittade samtidigt forskande i mina ögon liksom för att förvissa sig om att jag var ett värdigt objekt för hans förtroende.

— Om nu herrn väntar sig något särskilt blir det nog en besvikelse. Min historia är mycket enkel men den är sann. Jag bedyrade min villighet att lyssna och bjöd honom på en cigarett.

— Min historia, återtog han, handlar om en liten pojke och en hund. De två var oskiljaktiga vänner. Varhelst pojken uppehöll sig fanns också hunden i närheten och tvärtom. Pojkens mor hade inte mycket tid till övers åt barnet och var glad att det hade en så trogen vaktare och följeslagare. De två strövade omkring i skog och mark och hade roligt tillsammans, så roligt som bara två så okomplicerade varelser som ett barn och en hund kan ha. Tills det hände en vacker dag. De hade gått till bron som ledde över den närbelägna ån, då pojken plötsligt fick för sig att klättra upp på broräcket. Hunden stod nere och skällde varnande på sin vän och då det inte hjälpte, försökte det kloka djuret nafs till sig barnets rockskört för att dra ned det från den farliga lekplatsen. Det fanns ingen människa i närheten, då gossen plötsligt miste balansen och föll ned i vattnet. Hunden ylade sorgset, då den såg sin lekkamrat försvinna i vågorna men så tog den sats och hoppade efter. Där kämpade nu bägge två för sina liv. Lyckligtvis kunde pojken några simtag men snart tröt honom krafterna i den tämligen strida strömmen. Med yttersta ansträngning lyckades dock hunden simma med pojken till en bropelare, där han kunde klamra sig fast. Under tiden hade folk från bron uppmärksammat dem. Två rådgiga män kapade loss en eka som låg fastsurrad på stranden och kom de nödställda till undsättning. Emellertid hann de endast rädda det halvt medvetslösa barnet; hunden som under sitt räddningsverk uttömt de sista krafterna försvann inför deras ögon i vågorna. —

Här gjorde mannen en liten paus liksom för att hämta andan, medan en tung suck undslapp honom. Han strök med handens avigsida över ögonen, där det skimrade fuktigt. Jag höjde mig ned och kliade en av hans fyrbenta vänner i nackskinnet för att inte låtsas om den sinnesrörelse han hade så svårt att dölja.

— Och pojken växte upp, mötte livet, inhöstade sina med- och motgångar precis som alla andra — och glömde också bort vem han hade livet att tacka för. Jag behöver väl knappast särskilt framhålla att jag var pojken. Först långt senare skulle jag helt plötsligt påminnas om den där episoden i min barndom. Det var en försommardag för snart tjugo år sedan. Den tiden var jag mycket ensam, ty min fru hade dött ett par år tidigare och jag hade inga släktingar. Då jag den dagen gick hem från mitt arbete såg jag i en liten sidogata en grupp människor stå omkring ett föremål, som helt tycktes uppta deras intresse. Eftersom min väg råkade leda förbi där, kastade även jag en blick dit: på trottoaren inte långt ifrån husväggen låg en mager liten hund. Jag ville fortsätta min väg men det var något inom mig som tvingade mig att stanna. Jag iakttog de kringstående. Utom några barn som nyfiket betraktade det utsultna djuret, hade det samlats flera vuxna. Några av dem återtog sin vandring med en likgiltigt axelryckning, medan andra uttryckte sitt medlidande över det stackars kräket dock utan att göra den minsta positiva ansats till hjälp. Hunden låg på trottoaren nästan livlös och tittade på oss med matta ögon. Under

Mannen och dockan

(Forts. fr. sid. 20.)

— Nåå — och vad tänker ni nu göra? frågade han intresserad. Hon suckade.

— Gå dit och be om ursäkt. Fråga chefen, om han kan förlåta mig och om han vill ta mig till nåder igen — mot nedsatt lön i värsta fall. Det är ju bättre det än att gå på gatorna och svälta.

Han släppte hennes hand, steg upp i bilen, satte sig vid ratten.

— Nej, lilla Poupée — då har jag ett mycket klokare förslag. Kom nu och sätt er här bredvid mig . . .

— Vart skall vi köra? frågade hon nästan oroligt.

Han log mot henne. Så sträckte han ut sin starka hand och drog henne upp till sig i vagnen.

— *In i framtiden*, svarade han lugnt. Ni och jag. Bara ni och jag! Hör ni det, lilla Poupée?

Han tryckte startpedalen i botten. De slumrande hästkrafterna vaknade och satte lydigt i att dåna.

Hon höll händerna för ansiktet. Tårarna steg henne i ögonen, men hon kunde inte få ut dem. Hon var alldeles för lycklig för att kunna gråta.

Han *friar! Han friar!* för det jublande igenom henne. Eller var det bara den förbaskade kontrastlagen, som var ute och spökade nu igen, så att han inte visste, vad han gjorde?

Hon lutade sig mot hans axel och suckade.

— Men jag är ju bara en docka, viskade hon. Jag kan väl inte vara någonting för er? Ni är ju själv så stor och stark och levande och underbar . . .

Han vred hastigt på huvudet och kysste hennes kind. Den första smekningen. En första, fågelsnabb bilkyss i en ganska vådlig kurva . . .

— Stora, starka män behöver ha små spröda, vackra dockor bredvid sig på störtloppet genom livet, svarade han leende. Annars kör de *ihjäl sig* — eller i varje fall i diket . . .

Hon suckade lyckligt.

Ja, nu hade han då friat!

Dånande rusade den tunga vagnen fram genom det höst-susande landskapet.

Åttio — åttiofem — nittio — nittiofem . . .

Långsamt, långsamt kröp den uppåt, hastighetsmätarens dar- rande visare, som lyste som ett smalt och spökligt fosforfinger.

Han släppte på ännu mera gas.

Hundra — *Hundra!*

Å, så underbart! Ock, å, å, åh, så fort det gick! Med hundra kilometer i timmen — raka vägen in i äktenskapet!

det spända skinnet kunde man räkna revbenen och se hjärtat slå. — Jag tog djuret med mig hem och pysslade om det. Jag har verkligen aldrig ångrat denna min gärning, ty från den stunden var jag inte ensam längre, jag hade funnit en vän. Och i denna vänskap fanns det intet svek, något som jag förut ofta fått erfara. Denna nya upptäckt, som egentligen inte var ny utan endast en återknytning av en gammal och glömd, ändrade på en gång hela min syn på livet. Man söker ofta lyckan fjärran i ovetande om att den finns alldeles intill och bara väntar på att man griper fatt den. Ja, så gick det. Han reste sig plötsligt och räckte mig sin magra hand. Det är i alla fall roligt, när man ibland stöter på någon människa som förstår en. Han vände sig om och gick, följd av sina fyrbenta vänner, vars glada skall snart dog bort i trafiklarmet.

Willy Walfridsson:

FRIAREKVÄLL

I samma veva som kriget bröt ut hade Algotsson bestämt sig för att gifta sig.

Det ville nu säga att han var ensam om att ha bestämt det och för ett äktenskap krävs att man är två. Men Algotsson tvivlade, inte ett dugg på att fröken Zelinda i 26:an skulle säga annat än ja, när han behagade komma. Frieri, tänkte Algotsson, frieri var en omständlig sak. Algotsson, den inbitne unkarlen, som vid det här laget passerat de femtio åren, hade inte stor erfarenhet av kvinnor. Algotsson var inte den, som ränt omkring och sjäpat sig för fruntimmer. Frieri, Algotsson satt nere på verkstan denna augustimånad och gruvade sig, medan han pliggade och sydde. Då och då måste han göra en paus och resa sig från den trebenta pallen. Då linkade han över till dörren, gick de få stegen upp på gatan. "Zelinda Lagers Matservering" stod det på en skylt utanför 26:an. Algotsson suckade djupt och knallade tillbaka till arbetet igen.

Inte för att fröken Zelinda skulle säga nej om han kom, satt han och tänkte. Fröken Zelinda skulle ta emot honom med uppsträckta händer. Säger: jaa tack. Precis som hon alltid sa när man kom in på serveringen och beställde pölsa eller korvkaka eller vad det stod på matsedeln. Hon hade ett så säreget sätt att säga det på, fröken Zelinda. Hon drog ut på det så lustigt, tyckte Algotsson. Lustigt och rart. Fröken Zelinda var inte någon skönhet eller ungdom precis. Hon var nära nog i ålder med Algotsson. Men hon hade en rörelse som bar sig och så sa hon: jaa tack! så där vinnande och gott. Algotsson hade länge spekulerat på fröken Zelinda Lager och haft sina lönliga beräkningar. Det hade aldrig blivit någonting av, men nu skulle det i alla fall ske.

Varför skulle Zelinda säga nej om man kom? Man var väl inte någon fattilapp heller. Man hade det ordnat, tänkte Algotsson och spann vidare på sitt, medan han satt och lagade de trasiga skorna åt folket här vid Fiskafångaregatan. Verkstan

gick bra, hyran var låg, lägenheten, om ett rum och kök uppe i 22:an, var inte illa alls. Det förstås att litet nyare möbler kunde man kanske behöva kosta på sig. Inte så att Algotsson ämnade bo kvar i 22:an sedan han och Zelinda slagit sig ihop. Då skulle han flytta över till fröken Zelinda, som hade bostad om tre rum och kök innanför matserveringen. Zelinda hade möbler. Standardmöbler. Samma sorts möbler som Anderssons och Perssons och Jonssons och Larssons här vid gatan. Det var fint och modernt med standardmöbler. Standard, satt Algotsson och tänkte och rullade ordet på tungan. Det betydde? Algotsson visste inte riktigt, men nog var det något fint och förnämt.

Varför kunde han inte kosta på sig en standardmöbel, han skomakaremästare P. G. Algotsson? Han hade råd. Fröken Zelinda skulle också se att han hade smak. Naturligtvis borde han bju upp fröken Zelinda och visa hur han hade det hos sig. Och då, medan hon gick husesyn hemma hos honom, eller när de satt och drack kaffe i standardsoffan, han borde köpa, skulle han klämma fram med frieriet. Vill fröken Zelinda ha ha mej som helinackordering för livstid? . . . höhö, skulle han säga.

Fröken Zelinda skulle svara: Jaa tack! Jaa tack, skulle hon svara. Han fick väl lägga armen om henne och ge henne en puss. Sådant hörde till, var liksom standard, tänkte Algotsson. Skomakaremästare P. G. Algotsson, som det stod uppe på lägenhetsskylten hans, visste nog hur man skulle föra sig i både det ena och det andra.

Så hade Algotsson tänkt och räknat ut att fram i september skulle det ske. Den femte september fyllde Algotsson år; då passade det bra att han bjöd upp fröken Zelinda. Men så kom kriget och vände upp och ner på allting här i världen, även på skomakaremästare P. G. Algotssons lugna tillvaro. Inte passade det med frierier vid det här laget, menade Algotsson och beslöt att se tiden an.

För all del, man var överårig, man behövde inte ut och med i kriget. Algotsson kunde t. o. m. beräkna att få det ännu bättre i och med kriget. Edvinsson skomakaren, som kommit flyttande till gatan i våras, var ung och måste ut i beredskap, vart skulle Edvinssons kunder ta vägen om inte till Algotsson? Inte led man någon nöd genom kriget, men tiderna var föga att bygga på. Och inte ville Algotsson att fröken Zelinda skulle spanna sina ögon milt förebrående i honom och säga: Ifall nåt händer, det är ju krig, hur blir det för mej då? när han kom och friade. Algotsson vande sig vid kriget och tjänade pengar och det ena med det andra. Skönt att man var i den åldern att man inte behövde kallas ut.

Efter en tid började emellertid Algotsson inte finna sig riktigt till freds med att sitta i lugnet på skomakareverkstan. Militären var mäktiga populära; Algotsson kunde inte titta utom dörren utan att han hörde någon radio, som spelade, eller någon flicksnärta, som sjöng, som sjöng, "att de ska vara en fänrik i år" eller "min egen beredskapsman" m. m. sådant. Algotsson gick slutligen in i hemvärnet bara för att få en

bindel kring ena armen och en stål hjälm att dölja sina grånade lockar med. Fröken Zelinda var också med i värnet och och på övningarna hände det stundom att Algotsson och hon kom på samma pass. Då bankade Algotssons hjärta och han trutade ut med mun han med och visslade något om beredskaparn och fänriken som var så i ropet just nu.

Å, hon Zelinda Lager gick hon inte och trånade efter skomakaremästare P. G. Algotsson? Gick hon inte bland pannor och kastruller i sitt kök och hade sina tankar hos honom? Och drömde hon inte om honom, när hon om kvällarna satt i sin ensamhet i lägenheten innanför matserveringen? Algotsson blev allt mera övertygad om saken ju längre kriget varade. Var det inte bevis nog att Zelinda ofta såg mellan fingrarna när det gällde smör- och köttkpongong och att han vid åtskilliga tillfällen sett att hon serverat honom kaffet ur en annan panna än de övriga gästernas. Bönkaffe, starkt och gott, ljuvligt och beskt i smaken. Som kaffe skulle vara, tänkte Algotsson.

Algotsson skulle nog ha gjort allvar av och friat, trots ofreden och kriget. Det kom för honom ibland att nu borde det ske, men varje gång sköt han det beslutsamt ifrån sig. Algotsson hade det bra som han hade det och med frieriet var det inte någon brådska. Detta var älskog, tänkte Algotsson och skrockade. Eller jakt, hur man nu ville ta det. Fröken Zelinda var villebrådet och han P. G. Algotsson jägaren, satt han på verkstan och tänkte även om det stundom kom för honom att han var den jagade medan fröken Zelinda skötte om jakten. Hur som helst så var tillvaron behaglig. Bara detta att kliva in på fröken Zelandas matservering, se hennes blick, hälsa, sätta sig, fingra på matsedeln, beställa. Höra fröken Zelandas särregna: jaa, tack! äta, resa sig, gå. Varje gång med en förmimelse av att man berett henne en svidande missräkning, att hon varje gång gått och hoppats på att man skulle ha sagt några förlösande ord.

Så gick åren och så blev det fred. Då äntligen bestämde Algotsson att nu skulle han ta och klämma till.

Nog för att han gott kunde ha gett sig till tåls och halat på det ännu en tid. Men slumpen, tänkte Algotsson, standardsoffan som aldrig blivit köpt. Nu yppade sig ett tillfälle att köpa en bäddsoffa hos unga paret Johanssons i 2:an, som skulle skiljas, sedan frun fått en värnpliktig fänrik och Johansson en beredskapsbrud, under tiden han legat inkallad. Det var en prima soffa, mjuk och skön att sitta i, Johanssons bjöd ut den för skapligt pris och Algotsson, som var tämligen om sig slog till. En dag kom portvakten i 2:an släpande på en dragkärria med Johanssons standardsoffa på. Algotsson lät portvakten sätta upp den på rummet. I kvällningen rakade han sig och tog på sig bästa kostymen, kammade sig väl och knallade ner till 26:an.

— Algotsson kommer sent, sade fröken Zelinda. Hon gick och plockade ihop disken efter de övriga gästerna, som redan ätit. Vad ska vi hitta på för gott åt Algotsson i kväll? sade hon. Algotsson. Stig bara på.

Det var torsdagskväll och kökshjälpen var ledig, Algotsson och fröken Zelinda var ensamma i köket. Fröken Zelinda lade en bländvit duk på bordet och satte fram ett par frestande fläskkotletter. Hon tog också fram en flaska ur skåpet; en flaska och två glas.

— Hutt på sej, Algotsson, sade hon. Algotsson. Botten opp.

— Hutt, hutt, sade Algotsson och svalde. Aaaa, sade han och smackade med tungan.

— Vi tar väl en pärla till, sade fröken Zelinda. Och så äter vi. Var så god.

Vad Zelinda blivit talför och djärv, tänkte Algotsson, det var hutarna som gjort det, förstås. Han kände hur det värmdes efter suparna och han sade inte nej när hon bjöd honom tersen. Fläskkotletterna var möra och allt var gott, Algotsson smackade och åt. Fröken Zelinda började tala om ungmöns lott. Den var ofta besvärlig och svår.

— Se man skulle behöva en karl, ja missförstå mej inte, sade hon och rodnade. Nån, som kunde hjälpa med råd och dåd... jaja, sade hon och stoppade en potatisbit i munnen. Karlar finns nog, men vilka karlar. Nää, man skulle ha en riktig karl, en sån som Algotsson, stabil och rejäl.

— Höhö, sade han, humhum. Höhö. Jaja.

— Som Algotsson ja, fortsatte hon och reste sig och hämtade en pilsner. Hon korkade upp buteljen och satte den på bordet. Vi som känt varann så många år, sade hon och satte sig bredvid honom i soffan. Har vi inte? Och alltid har vi kommit överens.

— Höhö, sade han. Humhum. Det har vi. Höhö.

Så gick det till, något annat var det inte, Algotsson förstod inte hur hon krånglade till det. Men han fann sig sittande med Zelandas hand i sin och med hennes kind mot sin nyrakade haka. Han hörde henne jollra att nu var de ett; han sökte göra sig lös ur hennes hand, men hon höll fast den och de blev sittande så. Han var inte till freds, han satt och tänkte att så här var det inte han hade drömt sig frieriet. Han skulle ha kommit som en gud, hade han tänkt, haft all världens sällhet att ge åt Zelinda, dra ut på orden, hålla henne på sträckbänken, leka som en katt med en råtta, ta ut hela välusten ur känslan av att vara man. Nu satt de här och det hela var över, det hade gått så snöpligt och snabbt på något sätt. Det var inte som han tänkt; han hade fångats. Höhö, humhum, sade han torrt.

När han kommit hem på rummet gick han och sparkade till standardsoffan, det var där de skulle ha suttit när han friat, Zelinda och han. Sedan tog han fram papper och penna och satt länge och plitade vid bordet. När han var färdig gick han ner i porten och satte upp papperet på anslagstavlan. "Standardsoffa så gott som ny till salu billigt, hos P. G. Algotsson".

Det där "billigt", stod han och tänkte, han måtte väl få igen vad han själv hade betalt. Alltid fanns det någon stackars krake, som drömde om en soffa som han själv hade drömt...

kvalitetsskor

Martin Holmgren:

ANKARNATT

Ja, det där trädet, ja. Mannen i underkojen slöt sina ögon och framkallade minnesbilden från länge sedan. Där hade varit heta slagsmål om plattformen däruppe och om stegen man snickrat ihop av ribbved. Då hade man varit djärva, blodtörstiga pirater, den ena parten anfallande från marken, nej, naturligtvis från ett annat piratskepp, medan de på plattformen slogs och blödde på sitt eget däck, som de försvarade med sina liv. Oftast misslyckades anfallet, men någon gång kunde "Lea Gubben", av stadens myndigheter utsedd till ett slags ordningsman i Stadsparken, ingripa, och då måste de som försvarade sitt däck kravla sig ner och nesligen fly. Sedan berodde det på vilken av de två piratbesättningarna som var snabbast när det gällde att återerövra plattformen.

"Gossen är mannens fader", tänkte den unge mannen och log för sig själv i den heta hytten. Gänget hade alltid lekt pirater när de varit samman. Men ibland hade han smugit sig upp i trädet ensam, och då hade han varit en djärv sjöfarare, seglande ut att söka okända länder och underliga folk. Han hade glömt sig kvar däruppe många kvällar och kommit hem senare än han hade tillåtelse till. Det renderade honom någon gång en örfil av far, som var en man som ville bli åtlydd.

Men lika ofta kunde den ensamme gossen stå på plattformen och hålla predikan för kastanjens ljus och för tulpanerna. Eller han kunde läsa ramsor som han själv diktade, till dess han blev liksom rädd för sig själv, för sin egen röst. Och när han kommit hem efter en sådan uppläsningskväll hade modern ibland yttrat något om att pojken var underlig.

Och ibland kunde han sitta hopkrupen på plattformen och bara lyssna. Han hörde lövens mjuka prassel i vinden och fåglarnas kvitter, men han särskilde det inte. Det blev en hel susande, brusande melodi som tog honom hän från tid och rum.

Mannen i underkojen vred litet på sig och log en smula generat invärtes. Tur att ingen av kamraterna kunde läsa ens tankar. För då blev man väl en driftkucku för hela båten. Bäst att vara så mycket som möjligt lika andra. Men han kände ett stygn liksom vore han feg mot sig själv.

Nå, men var den där fantiserande parveln i kastanjeträdet bestämmande för hans liv som vuxen? Han kunde inte tro det. Varför gick jag till sjöss, tänkte han. Jag som kom från jorden, från ett inlandslandskap där det bara fanns en smal å. Fanns det något frö nerlagt i tioåringens medvetande som predestinerade honom till en sjömans liv, som skulle vid mognare år tvinga honom att flacka världen runt och att tänka underliga tankar, tunga och heta som tropikernas natt?

Nej, det var för varmt att ligga så här och grunda. Han hävde sig ur kojen, gäspade, klämde ihjäl en moskit som lyckats smita in trots nätet och tänkte frossa på hans blodfulla arm, trädde fötterna i ett par illa medfarna tofflor och tassade ut i mässen. Där fann han litet kallt té sedan kvällsmålet. Det friskade upp litet. Han tassade tillbaka in i hytten, släckte ljuset och lade sig tillrätta på de svettvåta lakanen. I morgon gå vi in till kaj, var hans sista rediga tanke, gå in till kaj — — gå i land — — —

Så somnade han.

La Platas smutsgula vatten plaskade, kluckade och risslade mot s/s Canarias skrov, där fartyget låg ankrat i väntan på kajplats i Buenos Aires hamnbassänger. En blek måne glimmade mellan ilande molntrasor, stjärnorna blänkte mot sin mörka bakgrund, ett par avlägsna fyrar vispade upp ljuskaskader i mörkret. Fastän det nyss regnat ett tropiskt, hållande regn, var luften kvav och tung och dunstigt varm.

Inne i en av hytterna på babords sida var det ännu varmare. Den runda ventilen i fartygssidan stod öppen med moskitnät för, och utanför hade anbragts en plåtskärm med uppgift att fånga vad som fanns att få av den lätta brisen. På ett väggfast bord under ventilen surrade en fläkt, alltför liten för att med någon nämnbar effekt kunna vispa om den kvava, heta luften i hytten.

I överkojen låg en man på magen och sov medan svetten tillrade av hans nästan helt nakna lemmar som tårar. Man han sov djupt trots värmen, hans muskulösa rygg höjdes och sänktes i en jämn rytm.

I underkojen låg ännu en man. Han var i de sista tjuguaren, lång och blond. Pyjamasbyxorna var uppvikta till knät och jackan blottade ett brett, hårigt bröst. Han låg och läste en bok i glödlampans sparsamma ljus. Men boken föll ur hans hand. Några ord han nyss läst gav hans tankar en puff så att de arbetade på egen hand. Vad han läst var: "— — — gossen är mannens fader". Det var ett citat, och det kom honom att i stället för bokens ord och meningar se ett högt, blommande kastanjeträd, med grova, knotiga grenar. Under kastanjeträdet en saftig, grön gräsmatta och något längre ut i periferin en rabatt med prunkande tulpaner i rött och gult och vitt.

Uppe i trädet fanns en mycket primitiv plattform, ett lådlock. Det låg inklämt mellan några grova, knotiga grenar, inte längst ner, utan så högt upp att vanliga promenerande människor inte skulle få syn på den. Ty kastanjeträdet med plattformen hörde hemma i Stadsparken, och naturligtvis fick man inte klättra i Stadsparkens träd. Men vad är ett förbud för en tioårs pojke med en frisk håg för äventyr.

SKOGSFRUN SOM FÖRSVANN

Från de stora skogarna kom det svarta kolare och berättade för oss historier, som vi inte kunde tro på. De talade om skogsfruar, om tomtar och troll, som trollkor med underlig klang i skällorna samt om fladdrande sken över myrarna. De talade också om oroliga nätter, då milan slog vilt och kastade av sig stybbet, så att lågorna slog upp mot grantopparna. Nåja, det sista var ju trovärdigt. Mera skeptisk ställde man sig inför kolarnas påståenden, att någon osynlig varelse väckt dem genom att bulta på dörren och att tomtar sedan varit med om att hjälpa dem stybba över milan. När man skakade på huvudet och påstod, att de fantiserade, tittade de på en och menade, att man varit med om bra litet i denna världen.

Detta skedde i vår barndom, då livet ju kunde vara rikt på sällsamma ting men då man i varje fall hade svårt för att "tro utan att se". Nog var det spännande, när man en vinterdag traskade upp till kolningen, men verkligheten kunde ändå inte flyga ur ens barnsliga huvud. Och nog kittlade de omskrivna och romantiska stybbdoften i näsan, men det gjorde fläskoset från kolarens stekpanna också, och inte skulle man kunna tänka sig denna doft förknippad med något övernaturligt.

Det skall dock erkännas, att det om kvällarna kom en underlig stämning smygande däruppe vid kolbotten. När horisonten

Nu är kolet färdigt och rivningen av milan i full gång.

Milan slår, stybba på, stybba på . . .

mörknade, sjöljudet från det avlägsna havet mattades och skogen började dåsa och viska, kände man ensamheten trycka på själen. Och det var inte utan ibland att de dunkla skuggorna tog form av underliga gestalter och att den hungriga rävens ylande blev trollens stridsfanfar. Vem vet, om man inte, ifall man stannat för alltid uppe i skogarna, fått stifta bekantskap med de pysslingar, som en gång gav Kolar-Clas på gårdskärsskogen en kullko, därför att han reparerat deras brödspade. Kanske man också någon kväll fått flirta med den sköna skogsfru, som en gång besökte Östanå marknad och blev avslöjad av en skogvaktare, som såg att den sköna hade rumpa.

Ensamheten har spelat en betydande roll i den mytbildning, som skapats kring kolaren och hans person. Den som sysslat något med folklore, vet f. ö., att det är ensamhetens ande, som satt sin prägel på mer än kolarhistorierna. En stor del av vår folkmusik t. ex. är född i ensamhetens dalar och har fått ödslighetens och övergivenhetens tunga mollackord till inregel.

Den gamle kolaren var van att lyssna till naturens många röster, när han satt ensam på sin brits och täljde på sina trä-slevar. Han blev också ett stycke filosof, ty vem kan undgå att i sin övergivenhet "gå in i sig själv" och låta "jag" möta "mig"? Kolarkojoan var den idealiska platsen för grubblerier. Och när kolaren om natten låg på halmlaven och tittade på den öppna kojspisen, fick hans fantasi full näring. Moln av gnistor steg upp mot den mörka himlen, försvann och efterlämnade ett stort, svart hålrum. När tystnaden ruvade vid kolbotten, förstörades alla läten ofantligt. En rättas försiktiga gnagande blev ett hiskligt oväsen och en kringstrykande rävs hungervisa en serenad från avgrunden.

En kolare måste vara vaksam och ha ögonen inställda på minsta ljud. Milan därute var ett ömtåligt väsen, och det gick

Man kan kola av olika slags virke. Här är det gran i farten.

ej alltid an att somna från henne. Kolaren måste känna med Dan Andersson:

*Somna ej, somna icke in!
Om du somnar, kan du väckas av en
helvetesbrand,
och den brödlöses sorg kan bli din!*

För en äkta kolare är milan alltid "hon", ett feminint väsen, opålitlig som en kvinna och lika ömtålig. Men vårdades hon väl gav hon lön för mödan i form av många läster kol.

I sin bok om San Michele påstår Puck Munthe, att tomten i hans barndoms land i norden försvunnit. Den har jagats bort av den nya tidsmentaliteten. Så har det också gått med de andra apokryfiska figurerna som myllrar i kolarmytologien. Ingen kolare av denna årgång berättar om att han sett skogsfrun "glysa och glutta fram" bakom en tallstam. Inga tomtar hjälper längre kolaren att stybba milan. Ensamhetens och tystnadens makt har brutits i skogarna. I dag kan en kolare ha radio med sig i kojan och pejla halva världen. Veckopressen har sökt sig upp i vildmarken, och inför nutidens många "pinuppor" står sig skogsfrun slätt.

Men det kan inte hjälpas: än i dag vädrar man girigt, när doften från en nytänd mila söker sig ner till byn. Med fantasins hjälp ser man då för sina ögon tomtar, troll och skogsfruns dejliga gestalt.

A. H—g.

Keramikarbeten och skinnhandskar, teckningar, målningar och handarbeten förfärdigade av patienterna på Arvika centralsanatorium var föremål för en utställning på sanatoriet i mitten av november. Det var en mängd verkligt konstnärliga alster som visades upp och vilka tillverkats som ett led i den arbetsterapi som bedrivs vid det värmländska tbc-vårdsjukhuset.

— Det har blivit en helt annan fart på intresset för arbetsterapi, sedan vi den 1 april fick ändrade förutsättningar för denna gren, säger föreståndarinnan för arbetsterapi, fröken Astrid Nyberg. Förr skulle patienterna arbeta för anstaltens räkning och då voro de icke så villiga, men nu när de själva få behålla det tillverkade är intresset ett helt annat och det är ju bara mänskligt. Leran till keramikarbetena få de färdigarbetad från en verkstad i Bålgård och sedan gäller det att forma olika saker, som sedan målas och brännes. Ett mycket populärt arbete är tillverkningen av skinnhandskar (vilka förekommo i 100-tal på utställningen) som sys av skinn vilket man köper tillskuret och som dock kan ge fantasien rätt stort spelrum. I det fallet är det bara synd att materialtillgången skall vara så knapp. Men det ingår också en hel mängd studier i arbetsterapi, fast dem kan vi ju inte gärna ställa ut, slutade fröken Nyberg.

Ryssarna prövar hundlymfa mot tbc. Enligt ett TT-meddelande har ett av den ryska medicinska akademins forskningslaboratorier med framgång använt hundlymfa mot lungtuberkulos, enligt vad som uppgivits i Moskvas radio. Flera hundra patienter ha framgångsrikt behandlats enligt den nya metoden.

Det rör sig tydligen på många håll inom den vetenskapliga världen när det gäller kampen mot tuberkulosen och alla försök måste hälsas med största tillfredsställelse även om man tvingas uppmana de sjuka att icke ge sig hän åt alltför stora förhoppningar innan de nya medlen hinna bli noga och grundligt utprovade.

100 000 tbc-fall, 15 000 vårdplatser! Inom den amerikanska zonen i Tyskland har konstaterats i det närmaste 100 000 fall av smittofarlig tuberkulos, under det att antalet tillgängliga sjukhussängar endast uppgår till 15 000. Undra på om det förordas kraftåtgärder.

På förekommen anledning

få vi påpeka att korrespondens rörande De Lungsjukas Riksförbund eller Tidskriften Status icke bör adresseras till någon av Förbundets funktionärer personligen utan till Förbundet, resp. tidskriften.

DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND.

En sannsaga. (Forts. fr. sid. 9.)

det att bringa lycka åt många, många som nu känna sig ensamma och undankastade.

Vi ha väl redan ett par gånger nämnt i vår sannsaga att hjälten var förälskad. Det må förlåtas honom ty det tillhör varje saga, även en sann sådan, att där finnes en prinsessa. Prinsessan måste finnas så att riddaren och hjälten kan utföra sin stora bragd för att vinna sin dam och vara henne värdig.

Efter den dagen blev det många soliga, klara vårvinterdagar. Många härliga oförgätliga dagar fyllda av skapandets glädje. Ty prinsessan och prinsen samlade omkring sig ett litet hemligt hov, som ofta samlades till rådplägning kring en het och sotig kaffepanna. Den stora saken skulle först omsorgsfullt prövas och ventileras innan den skulle kungöras. Och hovet beslöt hålla en hovbal. Den skulle gå av stapeln den 15 februari och kallas i annalerna "februarimanifesten"! Det var en värdig början för en så stor sak. Ty sagan känner blott hovbalen, den nämner ingenting om ett torrt och platt folkmöte...

Prinsessan, prinsen och hela hovet målade kulisser, inövade teaterstycke, musik, deklamation och det allt med en iver som blott kan förekomma på ett sanatorium. Och tidningsredaktionen, den var det hemliga kabinetet.

Efter varje fest följer vardag. Så även här. Ett arbetsutskott hade blivit tillsatt, men eftersom sagan ej känner såna ord kalla vi det den stora konseljen. Den hade i uppgift att sända budskap till alla, alla sanatorier kring hela landet. För att de på sina möten skulle kunna dryfta och pröva den stora saken. Och den stora konseljen fick budskap åter från landet. De voro alla goda. Och så fattades ett beslut, att en stor värfest skulle hållas, en värfest dit alla främmande stater kunde skicka sina sändebud.

Och så instundade en vacker majdag. Sanatoriet flaggade över topp, ty nu emottogs sändebud och inbjudna gäster. Denna vackra majdag lades grundstenen för ett hus som till slut skulle bli ett vackert, stort palats. Och i husets grundsten inristades högtidligen namnet "Tuberkulospatientförbundet".

Festdagen var till ända. Vår sagas prins och prinsessa stodo invid hallracket. Det var den högst belägna hallen, där man hade en stor och vid utsikt. Här hade deras vägar en gång mötts och här skulle de åter skiljas, ty det sanna livet förstår ej sagan. Och det är ej heller alltid säkert, att sagan förblir så vacker om prinsen och prinsessan få varandra. Vanligtvis är det då slut med sagan.

Men kungabarn äro även vana, att överrätta avskedsgåvor. En gåva skulle dessa två gestalter vid hallracket ännu överrätta åt den nyfödde. Den saknade ännu en flagga, ett märke som innebar allt det stora och vackra som blivit tänkt under dess födelse. Det vackraste de visste var en utsprickande björknopp. På vintern då tanken kom, bar denna knopp diamanter. Nu då tanken var verklighet stod björken i full knopp. Den vårliga grönskan är hoppets färg och hoppet, det eviga hoppet har naturen skänkt som en gåva åt alla de som ännu tillhöra livet. Och just i lövsprickningens tid, den fagraste tid på året, är det oss ofta förunnat, att sluta våra ögon till den sista, långa tysta turen. Så tänkte de två som stodo där så tysta invid hallracket. Och även denna tanke blev en verklighet. Björknoppssymbolen är ännu den dag som är patientföreningens märke i Finland.

Och så var sagan slut. Prinsen och prinsessan gingo vardera åt sitt håll. De voro ej kungabarn mera. Sådant händer blott i en riktig saga och det här skulle vara en sannsaga.

Rommi.

BETALD ANNONSPLATS

I den mån det är möjligt

tillverka vi fortfarande goda kvaliteter i

TYGER och FILTAR

Efterfråga därför hos Eder leverantör

MATFORS YLLEFABRIKS AB:s

MATFORS

TILLVERKNINGAR

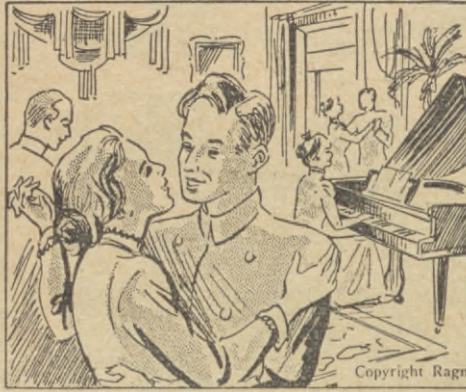
BETALD ANNONSPLATS

MARIE och PIERRE CURIE, radiums upptäckare

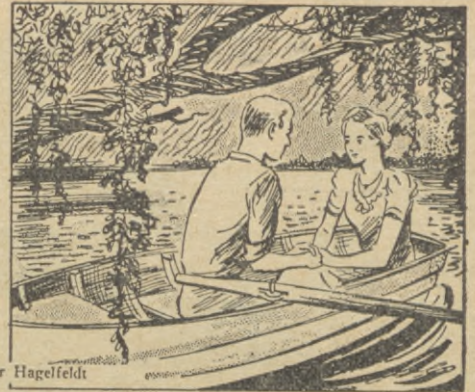
Synopsis: Marya Sklodowska, dotter till en fattig polsk professor, föddes år 1867 i Warszawa. Mycket begåvad, som hon är, belönas hon med guldmedalj då hon 16-årig slutar skolan. För att hjälpa sin äldre syster Bronislawa att i Paris studera till läkare tar hon plats som guvernant hos en rik familj långt ute på landet. Vid sidan av sitt dagliga arbete undervisar hon bybarnen i att läsa och skriva. Brevet från systemen i Paris äro ljuspunkter i hennes tillvaro, hon får läsa om livet i det fria Frankrike om det ryktbara Sorbonne, där undervisning ges i fysik, matematik och kemi. Dit längtar Marya av hela sin själ...

I början av sommaren återvänder familjens äldste son, Casimir, från universitetet i Warszawa.

Han blir betagen i den unga guvernanten. På kvällen dansar han med henne. Under den följande tiden ta de ofta ridturer tillsammans...

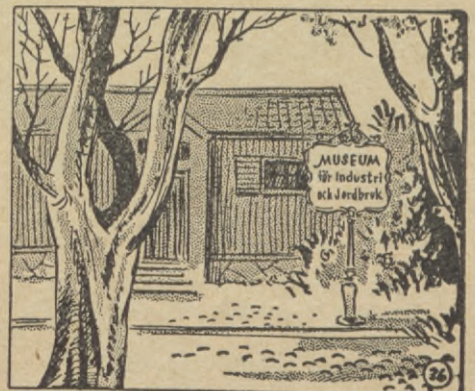
... eller ro uppför den närliggande floden. En dag bekänna de två ungdomarna sin kärlek för varandra...

Men när Casimir talar med modern om giftermål, brakar ovädret lös.

För svag att bryta med sin familj ger sonen efter. Marya drar sig, djupt sårad, undan och beslutar att aldrig mera ägna denna episod en enda tanke.

Efter en tid återvänder hon till Warszawa. Där, vid en liten tyst gata, ligger en anspråkslös byggnad med ett pretentiöst namn...

"Museet", där på dagen sällan någon besökare sätter sin fot, är, när mörkret faller, mötesplatsen för kunskapstörstande och frihetsälskande ungdomar.

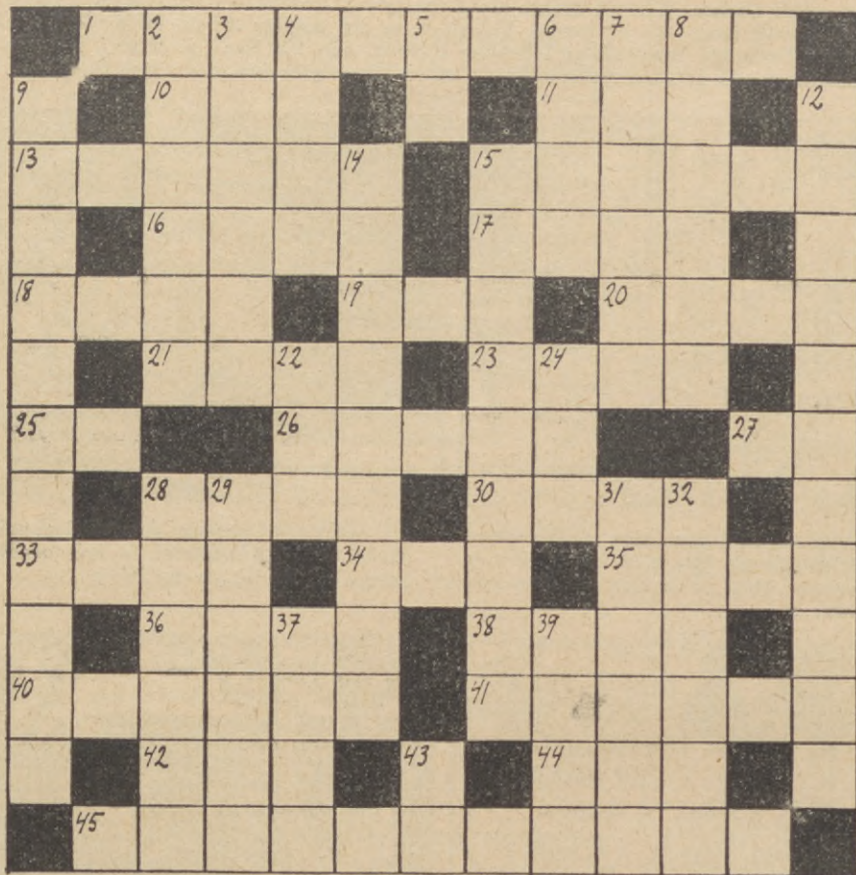
Föreståndaren är en kusin till Marya. Genom honom får hon tillfälle att praktisera i "museets" laboratorium på lediga stunder. Utan att själv ana det är hon nu inne på den väg som skall ge hennes namn världsrökte...

Men även andra ämnen diskuteras bakom de slutna fönsterluckorna. I ungdomlig entusiasm deltar Marya i de politiska diskussionerna som kanske inte så sällan ha revolutionär karaktär...

(Forts.)

KORSORD Nr 1

VÄGRÄTA ORD.

1. En man av bakelit, det kan kungen intyga. (11)
10. Gör kriget människorna. (3)
11. Mången familj får nöja sig med ett. (3)
13. Var mördarens hädanfärd i skillingtryckets visa. (6)
15. Anses stundom som en förklenande beteckning. (6)
16. Under tak. (4)
17. När larmsignalen ljuder. (4)
18. Kan användas som tuggummi. (4)
19. Vill en nomad inte slå. (3)

20. En av kontinentens vattenvägar. (4)
21. Ystad, leder tanken till denna holländska stad. (4)
23. Kan lika gärna vara ryska som svenska. (4)
25. Finns att beskåda på Skansen. (2)
26. Kan utgöra grunden till mästerverk. (5)
27. Där är dörren! (2)
28. En som var ute och härjade med hunnerna. (4)
30. Försök med det, om ni är nervös. (4)
33. Borg med väldrykte. (4)
34. Kan bli uppriven vid katastrof. (3)
35. Har man inga i Grönköping. (4)
36. Kvinna i nionde månaden. (4)
38. Det var ingen vanlig tjur. (4)
40. Allra lägsta klass. (6)
41. Faust. (6)
42. Dess förekomst orsakar brytning. (3)
44. I går lika bra. (3)
45. Förrättning som är en förutsättning för det värdiga julfirandet. (11)

LODRÄTA ORD.

2. En exklusiv blomma. (6)
3. En skrämmande överklighet. (6)

4. Dödade en stor del av jordens befolkning. (4)
5. Följer nedan. (2)
6. Dam i firman. (4)
7. En hamit i Sahara. (6)
8. Mälarens uppgift, eller hur? (6)
9. Skulle man kunna kalla en fru som stänger sin man ute. (11)
12. "Han sprang i skogarna på hårda sulor och skrämde rävarna i deras kulor. Med glosögd blick på karta och kompass klafsade han i träsk och knäckte vass." (11)
(Einar Malm.)
14. Tillhör svensken. (9)
15. Historiens blad äro inga —, sade Tegnér. (9)
22. Har en uttrycksfull mimik. (3)
24. Bendel. (3)
28. Om inga lagar skulle finnas... (6)
29. Det finns en bekant för "främlingar". (6)
31. Äro de nya tiorna. (6)
32. Älska fakirer att omge sig med. (6)
37. Bra svenskt ord för pjoskpedagogik. (4)
39. En herre vid namn Bjerre. (4)
43. Jag har ingen klocka, men jag har en knapp som är —. (2)

Lösningar

till korsord nr 1 skall vara redaktionen, Kocksgatan 15, Stockholm, tillhanda före den 10 februari. Två pris, om resp. 10:— och 5:— kr. utdelas. Lösning och pristagarnas namn meddelas i mars-numret. På förekommen anledning påpekas att varje tävlingskuvert får innehålla endast

TEGS

Cykel - & Lackeringsverkstad

(Invid bryggeriet)

Telefon 3999

Inneh.: ARNE ENGMAN

Specialverkstad för lackeringar
samt randning.

Cykelreparationer utförs.

*Hushållsskolan
Margareta*

Matsalar · Festväningar · Butiker · Elevkurser

STOCKHOLM:	BORÅS	GÖTEBORG
Norrmalmstorg 1 Drottninggatan 69 S:t Eriksplan 2	HÄLSINGBORG JÖNKÖPING	
FENIX, Ad. Fr. Kyrkog. 10	LINKÖPING	MALMÖ

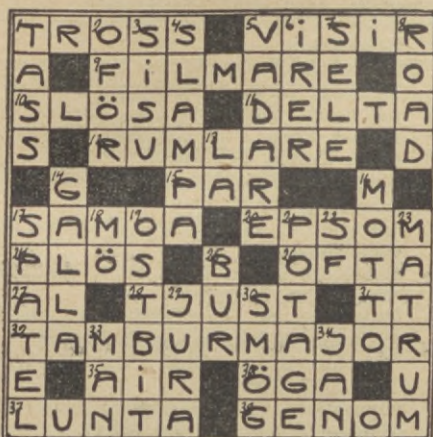
Rabatt genom kupongsystem

WASABRÖD ger råg i ryggen!

en lösning liksom att varje tävlande givetvis icke får insända mer än en lösning. För portoinbesparing kunna dock exempelvis flera tävlande från ett sanatorium samla sina lösningskuvert och insända dem i ett gemensamt konvolut, som då märkes "Tävlingsbrev".

OBS! Annars måste tävlingskuvert ovillkorligen vara märkt "Korsord nr 1". Lösningar som insänts utan att detta villkor uppfyllts riskera att ej få vara med i tävlingen.

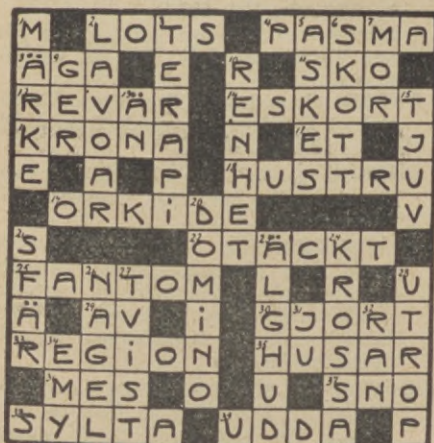
Lösning till korsordet i nr 10.

Så här ser rätta lösningen till "10:ans" korsord ut och det syntes f. ö. vara lösningarna synnerligen väl bekant, ty endast två lösningar av hela antalet insända voro felaktiga.

Turbegåvade prisvinnare för nr 10 blev: **Georg Edvardsson**, Avd. F. Sanatoriet, Broby, som får 10 kronor och **Axel Frode**, Bissmarksgatan 2, Halmstad, vilken blir 5 kronor rikare. Pengarna sändas per post.

Lösning till korsord nr 11.

11:ans korsord, vars rätta lösning synes härovan, tycks ha varit betydligt svårare att komma till rätta med. Lösningantalet var mindre och felprocenten ovanligt hög — hela 30,3! Hur är det på sanatoriet i Broby, förresten? Löser man korsordet i "kompis" där? Samma fel på fyra lösningar från det hållet! URTIDE i stället för ORKIDE på "19 vågrätt". Visserligen kan man kalla Adam och Eva ur-

tida, men urtide går inte lika bra, det är alldeles för konstlat.

Lottningssygnade lösare blev: **J. Wiktorin**, Upplandsgatan 51, Stockholm och fröken **Göta Sterner**, Östra Promenaden 33, Norrköping. Priserna, resp. 10 och 5 kronor komma per post.

Med tack för alla jul- och andra hälsningar önskas samtliga lösare välkomna igen till 1947 års nappatag.

Tävl.-red.

ETT och ANNAT

Samarbetskommittén för partiellt arbetsföra

Samarbetskommitténs delegation hos borgarrådet Wahlbärj i stadshuset. Fr. v. civilingen. John Giertz, ombudsman Olof Nilsson, kamrer Einar Hiller, borgarrådet John Wahlbärj och red. A. E. Gillberg.

har vid sammanträde valt ny ordförande efter avlidne Erik Frithiof och därtill utsett ombudsman Olof Nilsson, De vanföras riksorganisation. Vice ordf. blev civilingenjör John Giertz, Svenska föreningen för dövas väl och sekreterare kamrer Einar Hiller, De Lungsjukas Riksförbund.

En delegation från Samarbetskommittén uppvaktade fredagen den 29 november borgarrådet John Wahlbärj i Stockholms stadshus för att hos denne framlägga kommitténs önskan att bli representerad i den av Stockholms stadskollegium tillsatta kommittén för utredande av de partiellt arbetsföras i Stockholm problem och i vilken kommitté borgarrådet Wahl-

bärj är ordförande. Borgarrådet ställde sig mycket välvillig till de synpunkter som delegationen framförde och lovade att den stora sakkunskap på området, som representerades av de partiellt arbetsföras egna organisationer, ordentligt skulle tagas i anspråk under utredningsarbetet — även om direkt representation i kommittén icke skulle gå att ordna. I varje fall var det borgarrådets mening att den tillsatta kommittén skulle gå snabbt och grundligt fram och att resultatet av utredningen skulle föreligga senast inom ett år. — Ty, sade borgarrådet, saken är så viktig att något måste göras åt densamma och det snart!

De Lungsjukas Riksförbund

Kocksgatan 15, Stockholm.
Tel. växel: 41 39 99 och 44 40 40.
Red. Gillbergs bost. tel. 27 05 94.
Kassör Hillers bost. tel. 49 60 96.

Konvalescentföreningar

Anslutna till De Lungsjukas Riksförbund.

BLEKINGE LÄN: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Blekinge Län, Box 95, Karlskrona. Ordf. Helge Svensson, Jämsjöslätt. Korresp. Gösta Hansson, Ingenjörsgatan 17, Karlskrona.

BOLLNÄS: Västra Hälsinglands Konvalescentförening. Ordf. V. Brolin, sekr. Birg. Andersson, Fack 34 (för bägge) Bollnäs.

BORÅS: SÄLKO Södra Älvsborgs läns konvalescentförening, Postfack 216, Borås.

ESKILSTUNA: ELKÅ (Eskilstuna Lungkonvalescenter). Ordf. J. A. Åkerlund, Karlavägen 44, Eskilstuna. Tel. 348 36. Föreningens postgiro 28 49 47.

ESLÖV: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Eslöv med omnejd, Box 107, Eslöv. Ordf. Thure Olsson, Eslöv.

FALUN: De Lungsjukas Konvalescentförening i Kopparbergs län, Box 21, Falun. Ordf. Karl Pettersson, Borlänge, sekr. Gunnar Isaksson, Falun.

FORSBACKA: Forsbacka Konvalescentförening. Ordf. Helge E. Tronellius, Storgatan 18, Forsbacka.

GÄVLE: Gävle Konvalescentförening. Sekr. Alf Arusell, Brynäsgr. 35, Gävle.

GÄVLEBORGS Centralorganisation för Lungtuberkulösa. Ordf. Knut Elfström, Box 8121, Sandviken 3.

GÖTEBORG: Göteborgs Lungsjukas Centralförening, adr. Hertzia (tel. 11 96 02).

HALLANDS LÄN: Hallands Lungsjukas Centralförening, ordf. och korresp. Åke Andersson, Postfack 12, Varberg. Tel. 1844.

Sektioner: Södra Hallands sektion: Ordf. Per Carlsson, Hemgårdsvägen 3, Halmstad.
Mellersta Hallands Konvalescentförening. Ordf. Sune Nilsson, Askhult, Morup, tel. Morup 74.

Varberg m. omnejd: Ordf. John Höög, Fack 12, Varberg, postgiro 27 69 62.

Norra Hallands Sektion: Ordf. Nils Kristensson, Kullavik.

HOFORS: Hofors Konvalescentförening. Ordf. Eric Berglöf, Box 800, Hofors I, sekr. Helge Sundström, Box 471, Hofors I.

HÄLSINGBORG: De Lungsjukas Konvalescentförening, Kungsgat. 6, Hälsingborg.

HÄRNÖSAND: Ängermanlands Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. Yngve Mattsson, Skeppsbron 1, tel. 2337, sekr. Carl Carlbom, Strömborgsgat. 46, tel. 3890.

HÖGANÄS: De Lungsjukas Konvalescentförening, Höganäs. Ordf. Nils Axén, Kullagatan 20, sekr. Robert Dahlström, Strandgatan 31 B, Höganäs.

JÖNKÖPINGS LÄN: Jönköpings läns lungsjukas Centralorganisation. Ordf. Gustav Larsson, Sekr. Hugo Staaf.

Sektioner: Jönköping: Jönköpingsortens Konvalescentfören. för TBC-sjuka. Ordf. Hugo Staaf, Stadsgården 3. Kassör: Josef Svensson, Gröna gatan 22 B. Tel. 3766. Postgiro 27 78 70.

Värnamo: Värnamoortens Konvalescentförening för tbc-sjuka. Ordf.: Wilhelm Gustavsson, Gärdesvägen 9, Värnamo.

KALIX: Kalixbygdens Konvalescentfören. Ordf. Karl Jönsson, Box 289, Kalix.

KALMAR LÄN: Kalmar läns Centralorganisation. Ordf. och korresp.: Carl Hellström, Ståthållaregat. 13, Kalmar.

Sektioner: Kalmar Konvalescentförening. Ordf. o. korresp. Sigfrid Celander, Bondegat. 3, Kalmar. Tel. 2641.

Nybro: Nybro Konvalescentförening för lungsjuka. Ordf. och korresp. Arne Williamsson, Prästgatan 16. Tel. 616, Nybro.

Västervik: Västerviks Konvalescentförening för tbc-sjuka. Ordf. och korresp. K. E. Palmgren, Hallströmsgat. 70, Västervik. Tel. 1551.

KARLSKOGA: Konvalescentföreningen för lungsjuka inom Karlskoga med omnejd. Ordf. Bertil Krona, Riksbyggen nr 2, Aggerud, Karlskoga.

KARLSTAD: De Lungsjukas Konvalescentförening, Karlstad. Ordf. Stig Bohlin, Skoghäll, sekr. Ove Nord, Skåre.

KIRUNA: Kiruna Konvalescentförening. Ordf.: Slöjdlärare Alfred Lundström, Matojärvigat. 18, Kiruna.

KRAMFORS: Kramfors Konvalescentförening (förening för lungsjuka i Kramfors med omnejd). Ordf. Olle Lindström, FRÄNÖ. Sekr. Gerhard Olsson, Box 40, ÖSTBYDAL.

KRISTIANSTADS LÄN: De Lungsjukas Förening i Kristianstads Län. Korresp. Sigv. Thomasson, Åby 10, Klippan.

KRONOBERGS LÄN: Kronobergs läns Konvalescentförening. Ordf. Gustav Björkander, Sanatoriet, Lugnet, tel. Växjö 2188, sekr. Stig Carlsson, Möcklehult, Lenhovda. Postgiro 28 57 82.

LANDSKRONA: Understödsföreningen för lung-tbc-sjuka i Landskrona stad. Exp. Fiskaregränden 31, Postfack 113.

LULEÅ: Luleå Konvalescentförening ("Konscento"). Ordf. Bertil Backman, Bergnäset, tel. 3519. Korresp. Alvar Thurffjell, Tullgat. 27, Luleå.

LUND: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Lunds stad. Ordf. Folke Thörnberg. Exp. L:a Fiskaregat. 4 (tel. 4990).

LYCKSELE: Konvalescentföreningen Bången. Ordf. Arne Johansson, Vågsele.

MALMBERGET: Malmbergets Konvalescentförening (Malkova). Ordf. Sixten Andersson, Österlånggatan 50.

MALMÖ: Understödsföreningen för Lung-tbc-sjuka i Malmö stad. Almbäcksgatan 2 B, Malmö.

MALMÖHUS LÄN: Malmöhus Läns Lungsjukas Centralorganisation, Kamrerat. 3, Malmö.

MEDELPAD: Medelpads Lungsjukas Konvalescentförening Skolhusallén 23, Sundsvall. Ordf. Fredr. Angman, sekr. Sixten Lindeskär. Tel. 569 15.

NORRBOTTENS LÄN: Norrbottens Lungsjukas Centralförening. Ordf. Widar Östling, Box 520, Luleå 2. Tel. 1424.

NORRFJÄRDEN: Norrfjärdens Lungsjukas Förening. Ordf. Rudolf Persson, Sjulsmark, kassör Gustaf Öhman, Norrfjärdén.

NORRKÖPING: De Lungsjukas Förening och Understödsfond u. p. a. i Norrköping, Skolgatan 3. Tel. 230 19. Ordf. Harald Roos, sekr. Gunnar Malmqvist.

PITEÅ: De Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. och korresp. Gerhard Carlsson, Box 723, Piteå. Tel. 1730.

RÅNEÅ: Råneåbygdens Konvalescentförening. Ordf. och korresp. Josef Sjöberg, S:a Orrbyn, Niemisel. Tel. 13.

SANDVIKEN: Sandvikens Konvalescentfören. Ordf. Ivar Persson, Västabyg. 10, Sandviken.

SKARABORGS LÄN: Skaraborgs läns Konvalescentförening. Ordf. Bertil Nordh, Postfack 16, Skövde.

SKELLEFTEÅ: Norra Västerbottens Konvalescentförening. Ordf. Bertil Eriksson, Varvsgat. 5, Skellefteå.

STOCKHOLM: Föreningen för lungsjuka i Stockholm (FLIS), Bondegatan 58. Stockholm. Ordf. Hugo Karlquist. Exp.: Bondegatan 58. Tel. 40 65 71. Postgiro 15 99 30.

STOCKHOLMS LÄN: Stockholms Läns Lungsjukas Konvalescentförening. Postbox 42, Sundbyberg. Postgiro 28 89 42. Ordf. Adr. Carlsson, Barkarby.

Sektioner: Sundbyberg, Solna o. Spånga; Sven Tjäderglou, Rudsjögatan 1, Hagalund. Tel. 27 30 92.
Södertälje: Hilbert Svensson, Dalgatan 21 A.

UMEÅ: Konvalescentföreningen Lövsta, Umeå. Ordf. Harald Holm, Box 1836, Holmsund.

UPSALA LÄN: Upsala läns konvalescentförening. Ordf. Sven Lindberg, Svarthamn 27, Skutskär. Tel. Harnäs 165. Kassör Frkn Ulla Carlsson, Skolgatan 63 B, Upsala. Tel. 341 07.

Sektioner: Skutskär m. o.: Ordf. Sven Lindberg, Skutskär;
Tierp m. o.: Ordf. Petrus Eriksson, Box 201, Tierp. Tel. 137;

Söderfors m. o.: Ordf. Folke Axelsson, Östermalm, Söderfors;
Enköping m. o.: Ordf. frkn Märta Eriksson, Enköpingsnäs, Enköping.
Örbyhus m. o.: Ordf. Arne Carlsson, Box 2137, Tierp;
Uppsala m. o.: Ordf. Gunnar Andersson, Skolgat. 8, Uppsala. Tel. 355 07.

VÄNERSBORG: Norra Älvsborgs Konvalescentförening. Ordf. Thor Tibblin, Nygat. 13, Vänersborg.

VÄSTERBOTTENS LÄN: Västerbottens Lungsjukas Centralförening. Ordf. Harald Holm, Box 1836, Holmsund.

VÄSTERNORRLANDS LÄN: Västernorrlands Lungsjukas Centralförening. Ordf. Yngve Mattsson, Skeppsbron 1, Härnösand. Tel. 2337. Sekr. Stig Lundgren, Härnösand. Tel. 4078.

VÄSTMANLANDS LÄN: Föreningen för lungsjuka i Västmanland (F. L. I. V.). Ordf. Gunnar Pettersson, Vasagatan 41 A, Västerås. Tel. 332 41.

Sektioner i Köping: Ordf. Alvar Rosen, Viktoriatgat. 6 B. Tel. 891. Postgiro 28 14 60.

YSTAD: Konvalescentföreningen för tbc-sjuka i Ystad med omnejd. Ordf. J. Ekstedt, Solhaga, Ystad.

ÖREBRO LÄN: Örebro Läns Patientförening, Postfack 92, Örebro. Ordf. Alfred Lindahl.

ÖRNSKÖLDSVIK: Norra Ängermanlands Konvalescentförening (förening för lungsjuka i Örnsköldsvik med omnejd). Ordf. Knut Forsberg, 588 Domsjöverken, kassör Lars Östman, Box 635, Örnsköldsvik.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN: De Lungsjukas Förening i Östergötland, Box 101, Linköping. Tel. 4440. Ordf. Thure Nilsson.
ÖSTERSUND: Jämtlands Läns Konvalescentförening, Box 139, Östersund. Ordf. B. E. Norman. Tel. 3601 kl. 17.30—18.30.

Schackspalten

Eero Böök

den välkände finske schackmästaren — som vid nyårsturneringen i Stockholm haft en hård dust med den svenska eliten — nådde en vacker andraplacing vid en tävling i Leningrad i höstas. Följande verkligt underhållande parti är från den turneringen.

G. Lisitzon.

1. Sg1—f3
2. c2—c4
3. e2—e3
4. Sb1—c3
5. b2—b3
6. Lc1—b2
7. Lf1—e2
8. Dd1—c2
9. g2—g4!?

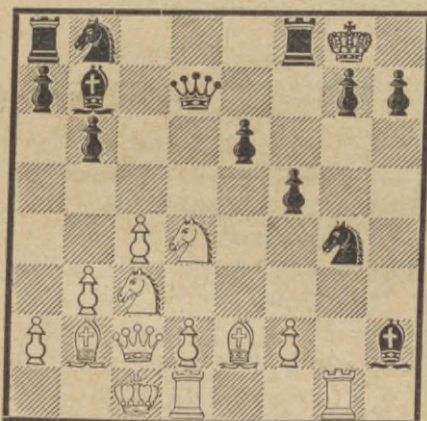
Ett övermodigt offer!

9. — —
10. Th1—g1
11. Sf3—d4
12. 0—0—0
13. Sd4—f3

Att taga bonden på f2 hade varit mycket farligt, men i stället borde Sb8—c6 spelats.

14. e3×d4
15. Sf3×d4!

Ställning efter 15. —, Ld6×h2.

16. Tb1×g4!

f5×g4

17. Sc3—e4!

Nu hotar det både Se4—g5 och Le2×g4×e6. Det följande försvaret torde vara det enda tillräckliga.

17. — —

Lh2—e5!

18. Se4—g5

Tf8—f5!

19. Sg5×e6

19. Sd4×e6, g7—g6 är tveivelaktigt och 19. Sd4×f5, e6×f5 ett fel på grund av hotet h7—h6.

E. Böök.

- d7—d5
- c7—c6
- Sg8—f6
- e7—e6
- Lf8—d6
- 0—0
- b7—b6
- Lc8—b7

Sf6×g4!

- f7—f5
- Dd8—d7!
- c6—c5
- d5—d4?

19. — —

Tf5—f6

20. Le2×g4!

Le5×d4

21. Lb2×d4!

Med 21. Se6—g5! o. s. v. kunde vit vinna damen, men till ett för högt pris.

21. — —

Tf6×e6

22. Lg4×e6†

Dd7×e6

23. Td1—g1

g7—g6

24. Ld4—b2!

Sb8—d7

25. Dc2—c3

Kg8—f7

Kungen måste fly, men det räcker till remi.

26. Dc3—g7†

Kg7—e8

27. Dg7×h7

Ke8—d8

28. Lb2—c3!

Lb7—e4

29. d2—d3!

Le4—f5!

Om bonden tages, så följer det 30. Tg1—e1, De6—d6. 31. Dh7—g8†, Sd7—f8. 32. Dg8—f7 och vinner.

30. Tg1—e1

De6—d6

31. Dh7—g8†

Dd6—f8

En enklare väg till remi var 31. —, Kd8—c7!, 32. Dg8×a8, Dd6×d3 o. s. v. Vit behåller torn och fyra bönder mot löpare, springare och två bönder, men har inga angreppschanser mera.

32. Dg8—d5

Ta8—c8

33. Te1—h1

Df8—a3†

34. Kc1—d1

Da3—c5

35. Dh5—b7

Dc5—d6!

36. Th1—h8†

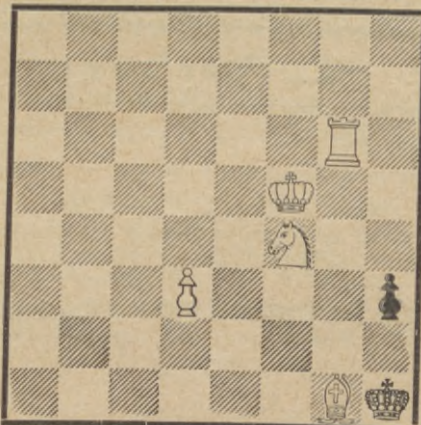
Kd8—e7

I svar tidsnöd såg vit ingenting annat än remivarianten 37. T×c8, D×d3† o. s. v. och bjöd remi, vilket accepterades. Efter 37. Th7†, Kd8. 38. d4, Df6. 39. D×a7, g5 står spelet lika, men det kunde ännu hänt nästan vad som helst. I alla fall ett riktigt cirkusparti med akrobati m. m.

(Anm. av E. Böök.)

PROBLEM N:R 134.

Av O. Würzburg.

Matt i tre drag.

Lösning. Problem nr 133: 7, Tc3!

Red av
E. Lundin

BORAS och SÖDRA
ÄLVSBOGSLÄN

AKTIEBOLAGET

MARKS - Borås

Manufaktur och korta varor engros

Fabrikation av sydda varor

Aktiebolaget

Marks Jacquardväveri

Tel. 600 08 Björketorp Tel. 600 08

Tillverkar:

Möbeltyger, Duchatelltäckan, Gardiner och Draperivaror i såväl bomull somt konstsilke

Aktiebolaget

Ludvig Anderson

KASTHALLS MATTFABRIK

KINNA

RÖR- & SANITET, Kinna

Tel. 104 05 Klaesson & Son Tel. 104 05

Utför nyanläggningar, omläggningar, reparationer och undersökningar för vatten, ventilation och sanitet.

Anbud lämnas kostnadsfritt på begäran. Säljer all modernaste material inom branschen.

A.-B. BREDIN & C:O - KINNA

Värme- och Sanitära anläggningar utföras fackmässigt under garanti

Telefon 323

A.-B. Alf Stigens

FÄRGERI

SANDARED

Färgning, Appretöring

Konstlädertillverkning

BETALD ANNONSPLATS

BORAS OCH SÖDRA
ÄLVSBOGGS LÄN

Allt elektriskt

hos

AB LINDSTRÖM & SJÖBERG

Borås
Tel. 103 22, 100 14

FALKENBERG

BETALD ANNONSPLATS

FALKÖPING

S. Svaréns Triksåfabriks A. B.

TEL. NAMNANROP: SVARÉNS
— FALKÖPING —

Haglund & Söner

AKTIEBOLAG

TEL. 30 och 77

FALKÖPING

Bröderna Wahl A.-B.

FALKÖPING

Tel. 148 o. 1148 — Tel. 148 o. 1148

Disponenten 902

BETALD ANNONSPLATS

FALKÖPING

Kalkkontoret

Tel. 280, 281 o. 282 (linjevälj.)

FALKÖPING

GÄVLE

GEFLE METALLGJUTERI

Sven G. Dahlqvist
Femte Tvärgat. 1 — Gävle — Tel. 4499
Utför metallgjutgods i alla rödgodsle-
ringar i styckevikter upp till 600 kg.
Lagerbussningar alltid i lager.
BEGÄR OFFERT.

HALMSTAD

Målarvärdare och Fastighetsägare
när det gäller TAPETER i parti, begär
pris och prover från

Byggnadsfirma E. ANDERSSON
Tel. 3193 Halmstad Tel. 3193

HUDIKSVALL

Wallners Helsinginne-Industri
Tillhandahåller Linnevaror, Ylle- och
Bomullsvävnader, Filtar, Mattor, Gar-
diner m. m. Gynna våra befullmäktigade
ombud, och Ni blir själv gynnad. På
platser, där vi förut icke äro represen-
terade, antaga vi ombud.
Telefon: Hudiksvall 93.

HÄLSINGBORG

BETALD ANNONSPLATS

JÖNKÖPING

June-Munktell Marinmotor

för fiske-, frakt- o. passagerarefartyg

AKTIEBOLAGET
JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK

Jönköping. Telegr.-adr.: Motor
Telefoner: 197, 897.

BETALD ANNONSPLATS

KARLSTAD

BETALD ANNONSPLATS

KIRUNA

Alltid färska BAKVERK
CONDITORI BRÄNDA TOMTEN
(PAUL LAVÉN)

— Tel. 109 —

TARTOR — EFTERRÄTTER

LULEÅ

BRUNNSBORRNINGAR

utföres av

Borrförman H. BJURSTEN
Box 524 - Luleå - Tel. 3191

CENTRALTRYCKERIET Luleå

utför allt inom branschen korrekt,
tidsenligt, snabbt.

Kortbeställningar dagslevereras.
Telefon 29 76 Telefon 29 76

GARNAFFÄREN HÄRVÄN

Storgat. 43 Luleå - Tel. 3770

Stor sortering av dam- o. barnkläder i
trikå. Strumpor, garner m. m.

Kvalitetsvaror till billigaste priser!

L U L E Å

Bröderna Hedlund

TILLVERKARE AV:

VIBRO-BLOCK

Tel. 11 04 L U L E Å Box 20 18

L U L E Å KEMISKA TVÄTT

Smedjegatan 24 Telefon 14 66

L U L E Å

KEMISK TVÄTT — ÅNGPRESSNING

Ring Ni, så hämta vi!

Läs

Norrbottens-Kuriren**LULEÅ VARV & VERKSTÄDER**

Telefoner: 21 91, 18 09 och 23 73

Alla slag av reparationer. Av fartygsinspektionen godkänd elektrisk svetsning. Fartygsslipar och plåtslageri. Gjutgods av järn, metall, koppar och aluminium. Spec.: Värmepannor för ved, kol och koks, även med överhettare för varmvattenberedare. Snökälkar för hand-, häst- och bildrift. — **Precisionsarbete garanteras. — Infordra offert.**

W. JOHANSSON, Rörledningsaffär

Utför Värme-, Vatten- och Avloppsledning samt Reparationer.

Skomokaregatan 42 L U L E Å
Tel. Verkst. 13 25 Tel. Bostad 11 75**Luleå Fiskförsäljningsförening**

u. p. a.

Tel. 26 49 L U L E Å Tel. 26 26

Dagligen färsk fisk, färska renstekar och fågel under säsongen.

Äkta finn-bastufår Ni hos Ulrik Nilsson
på Mjölkkudden!

Damer: torsdagar

Herrar: fredagar och lördagar

Tel. Luleå 1836

BETALD ANNONSPLATS

M A L M Ö

Bliv medlem i
SOLIDAR
och
MJÖLKCENTRALEN

M O T A L A

BETALD ANNONSPLATS

N Y B R O

BETALD ANNONSPLATS

S K E L L E F T E Å

**ERNST WAHLBERGS
SKO AFFÄR**

S K O D O N

till bästa priser.

S K Ö V D E

BETALD ANNONSPLATS

S U N D S V A L L

Järnkonstruktioner och Smiden
för hus och fabriksbyggnader.

Andersson & Nilssons Smidesverkstad.
Telefoner 47 57, 47 67 — SUND SVALL

NORRLANDS TRAVSÄLLSKAP
avhåller å Bergsåkers Travbana Sundsvall, travtävlingar c:a 30 söndagar under Mars—Oktober 1947. Totalisator,
Restauranter, Högtalarmusik.
Tel.: Kontoret 4270. — Banmäst. 5330.

GYNNA ANNONSÖRERNA!

U M E Å

Föreningen MÖBELSNICKERIET

Grisbacka, GRUBBE

Tel. Fabr. 394. Kont. 684

U m e å

ALLT ELEKTRISKT

Installationer — Reparationer

Västerbottens Elektriska

Tel. 3403 U M E Å Tel. 1442

LINDGREN & REHN

Första klass SKOMAKERI

Rekommenderas

Sulning med såväl gummi som läder utföres, lagning av gummi- och ytterskor. Allt arbete färdigt på bestämd tid. Tel. 15 57, Kungsgat. 52.

BRÖDERNA ERIKSSONS**SMIDESVERKSTAD**

Tel. 16 67 - Öst-Teg, UMEÅ. - Tel. 16 67

Utför SMIDESARBETEN av
alla slag till humana priser
(Gas- och elektrisk svets).

En förstklassig Permanentning

erhålla damerna alltid hos

DAGNY ÖHMANS DAMFRISERING

Skolgat. 98 - UMEÅ - Telefon 27 42

HENKELS apparater och oljor

BETALD ANNONSPLATS

Ö R N S K Ö L D S V I K

med omnejd

J. OLSSONS SKOFABRIK

JÄRVED — Telefon 400 28

Försäljer i parti: SKODON, HANDSKAR och SOCKOR av egna tillverkningar.

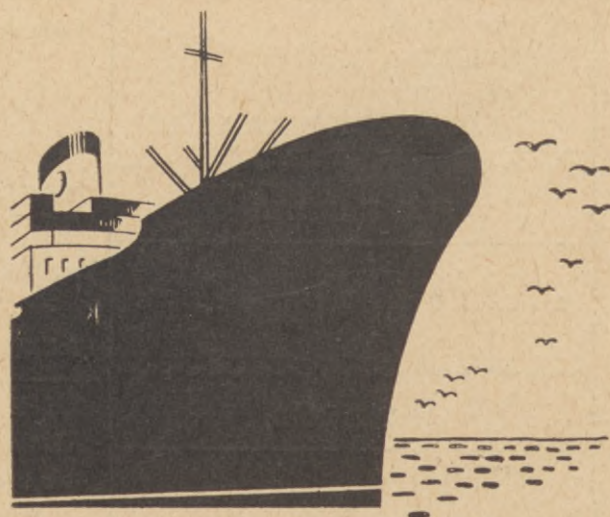
Ö S T E R S U N D

**Byggmästare JOHAN ERIKSSON
ÖSTERSUND**

Bergsgatan 45 — Telefon 2563

Utför nybyggnader och reparationer

I N F O R D R A O F F E R T

SVENSKA
LLOYD **GÖTEBORG**
STOCKHOLM

ÖVERKALIX MÖBELFABRIK

EDVIN ANDERSSON

Telefon 125 - 33

Tillverkar alla slags möbler av furu
och björk samt utländska träslag.
Köks-, butiks- och andra inredningar.

INFORDRA OFFERT.